

SAVONIA

■ OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
MATKAILU-, RAVITSEMIS- JA TALOUSALA

HOTELLIN YMPÄRISTÖ- TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Green Key Original Sokos Hotel Puijonsarveen

TEKIJÄ: Mari Räsänen

Koulutusala Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	
Koulutusohjelma Hotelli- ja ravintola-alan koulutusohjelma	
Työn tekijä(t) Mari Räsänen	
Työn nimi Hotellin ympäristötoiminnan kehittäminen – Green Key Original Sokos Hotel Puijonsarveen	
Päiväys 27.5.2017	Sivumäärä/Liitteet 28/30
Ohjaaja(t) Jorma Korhonen	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Original Sokos Hotel Puijonsarvi	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Ympäristötyö matkailu- ja ravitsemisalla saa yhä suuremman merkityksen asiakkaiden ympäristötietoisuuden lisääntyessä. Aiempaa ympäristötietoisemmat asiakkaat valitsevat mielellään matkalleen majoituksen, joka toimii ympäristöä kunnioittaen. Erilaisia ympäristöohjelmia on kehitetty eri alojen yritysten ympäristötyön tueksi ja merkiksi asiakkaille yrityksen sitoutumisesta ympäristön hyvinvoinnin edistämiseen. Parhaillaan yrityksen osallistuminen ympäristötyöhön kasvattaa myös asiakkaiden tietoisuutta ympäristöstä. Varsinaisesti matkailu- ja ravitsemisalalle on tällä hetkellä vain yksi ympäristösertifikaatti, Green Key.</p> <p>Tässä opinnäytetyössä perehdytään kansainvälisen Green Key -ympäristösertifikaatin hakuprosessiin harjoittelu- paikassani Original Sokos Hotel Puijonsarvessa, joka oli joulukuussa 2016 merkin saadessaan ensimmäinen Green Key -hotelli Kuopiossa. Työn alussa tutustutaan Sokos Hoteliin ja sen brändeihin, Original Sokos Hotel Puijonsarveen ja kestävän kehityksen käsitteisiin ja merkitykseen matkailussa.</p> <p>Varsinainen hakuprosessi ja käytännön työ hotellissa on tehty kesän ja syksyn 2016 aikana, minkä jälkeen prosessia on tiivistetty tähän raporttiin. Hakuprosessia käydään läpi vaihe vaiheelta hakemuslomakkeen avulla. Heti hakuprosessin alussa oli selvää, että ympäristötyö Original Sokos Hotel Puijonsarvessa on jo erittäin hyvällä tolalla. Suuria muutoksia toimintatavoissa tai hotellirakennuksessa ei ollut tarpeen tehdä, vaan muutokset olivat enimmäkseen mittautusten tarkempaa kirjaamista ja toimintamallien viilausta. Tässä työssä tarkastellaan kriteereiden toteutumista Puijonsarvessa ja lopun pohdinnassa katsahdetaan vielä ympäristötyön tulevaisuuteen.</p>	
Avainsanat ympäristötyö, Green Key, kestävä kehitys	

Field of Study Tourism, Catering and Domestic Services			
Degree Programme Degree Programme in Hotel and Restaurant Management			
Author(s) Mari Räsänen			
Title of Thesis Developing the environmental work at hotel – Green Key to Original Sokos Hotel Puijonsarvi			
Date	27.5.2017	Pages/Appendices	28/30
Supervisor(s) Jorma Korhonen			
Client Organisation /Partners Original Sokos Hotel Puijonsarvi			
<p>Abstract</p> <p>Environmental work in the field of hospitality and tourism is becoming more important as customers become more and more aware of the environment. Customers who are more environmentally aware will prefer environmental friendly companies as they travel for business and leisure. Various environmental programs have been developed to support the environmental work of companies and to make it easy for the customers to see the company's engagement to the environment. At best, a company's environmental work also increases awareness among the customers. Currently, there is only one environmental certificate for the tourism industry: the Green Key.</p> <p>This thesis examines the process of applying for the international Green Key environmental certificate at my training venue, the Original Sokos Hotel Puijonsarvi. The hotel became the first Green Key hotel in Kuopio. At the beginning of this thesis Sokos Hotel and its brands, the Original Sokos Hotel Puijonsarvi as well as the concepts and meaning of sustainability in tourism are introduced.</p> <p>The actual application process and the practical work at the hotel was done during the summer and fall of 2016, after which the process was summarized in this report. At the beginning of the application process it was clear that environmental work at the Original Sokos Hotel Puijonsarvi is already very good. There was no need to make major changes in the operating procedures or in the hotel building but the changes were mostly to make more accurate recordings of the measurements and minor changes in everyday policies. This paper examines the actualization of the criteria in the Puijonsarvi and take a sneak peek for the future of environmental work.</p>			
<p>Keywords environmental work, Green Key, sustainability</p>			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	6
2	SOKOS HOTELS.....	7
2.1	Brändit.....	7
2.2	Toimeksiantaja Original Sokos Hotel Puijonsarvi.....	7
3	KESTÄVÄ KEHITYS	9
3.1	Kestävä kehitys matkailussa	9
3.1.1	Sosio-kulttuurinen kestävä kehitys	9
3.1.2	Taloudellinen kestävä kehitys.....	10
3.1.3	Ekologinen kestävä kehitys	10
3.2	Yrityksen yhteiskuntavastuu	10
3.2.1	Sosiaalinen vastuu	10
3.2.2	Taloudellinen vastuu	11
3.2.3	Ympäristövastuu	11
4	GREEN KEY.....	12
4.1	Keskeisin merkitys	12
4.2	Lisäarvo asiakkaalle	12
4.3	Lisäarvo yritykselle.....	13
5	YMPÄRSTÖSERTIFIKAATIN HAKEMINEN	14
5.1	Tominnallinen ont.....	14
5.2	Sertifikaatin edellytykset.....	14
5.3	Hakuprosessi ja kriteeristö.....	14
5.3.1	Ympäristöjohtaminen ja – vastullisuus	15
5.3.2	Henkilöstön osallistaminen.....	16
5.3.3	Asiakkaiden osallistaminen.....	17
5.3.4	Ympäristöaktiviteetit.....	18
5.3.5	Vedensäästö	18
5.3.6	Puhtaanapito	19
5.3.7	Jätteen vähentäminen, lajittelu ja kierrätys	21
5.3.8	Energiansäästö ja – hankinta	23
5.3.9	Elintarvikkeet	24
5.3.10	Sisätilat	25

5.3.11	Ulkotilat.....	25
5.3.12	Hallinto ja hankinnat	25
5.4	Auditointi.....	26
5.5	Yhteenveto hakuprosessista	26
6	POHDINTA.....	28
	LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT	29
	LIITE 1: GREEN KEY KRITEERISTÖ 2016-2020.....	32

Ympäristöasiat ovat viime aikoina olleet pinnalla ja ympäristöstä huolehtiminen on hetki hetkeltä en-
tistä tärkeämpää, kulutuksen kasvaessa maailmalla jatkuvasti. Ympäristöasiat ovat nousseet esille
myös matkailussa ja etenkin majoitustoiminnassa ympäristön hyvinvointiin on erittäin helppo vaikut-
taa jo pienillä teoilla. Ihmisten ympäristötietoisuuden lisääntyessä on yritystenkin tärkeää panostaa
ympäristöasioihin vastatakseen asiakkaidensa odotuksia. Kestävän kehityksen periaatteiden pohjalta
onkin kehitetty useita erilaisia ympäristömerkkejä, ympäristöohjelmia ja sertifikaatteja, jotka kerto-
vat kuluttajalle yrityksen sitoutumisesta näihin periaatteisiin. Yleisesti ympäristömerkit on suunnattu
laaja-alaisesti yrityksille tai matkailu- ja ravitsemisalalle. Tässä opinnäytetyössä käsittelen kansainvä-
lisesti levinneen, erityisesti majoituslalle kehitetyn FEE:n (Foundation for Environmental Education)
hallinnoiman Green Key -ympäristöohjelman, hakuprosessia.

Toteutin hakuprosessin yhteistyössä toimeksiantajani Original Sokos Hotel Puijonsarven kanssa vuo-
den 2016 aikana. Kestävä kehitys ja ympäristöasiat ovat arvomaailmassani korkealla, ja halusin
tehdä opinnäytetyön hotellin ympäristötyöhön liittyen. Kuulin ystävältäni, että Puijonsarvi on aikeissa
hakea Green Key -sertifiointia vielä samana vuonna, sillä Sokos Hotels -ketjulla on tavoite saada
kaikki kohteensa mukaan ympäristöohjelmaan viimeistään vuoden 2017 loppuun mennessä. Päätin
tarttua tilaisuuteen ja aloitin Green Key -hakemuksen työstämisen, syventävän harjoitteluni ohella.
Tavoitteena työssäni oli kartoittaa hotellin nykyisiä toimintatapoja ja mahdollisia muutostarpeita toi-
mintatavoissa, jotta ne täyttäisivät Green Keyn kelpoisuuskaavat. Projektin aikana opin tarkastele-
maan hotellin toimintoja laajasti eri osastojen näkökulmasta ja kokonaiskuvani hotellitoimintojen laa-
juudesta parani. Tästä tulee olemaan minulle hyötyä, kun tulevaisuudessa pyrin eteenpäin valitse-
mallani alalla.

Työn alussa käydään läpi kestävän kehityksen käsitettä ja yritysvastuuta, esitellään Sokos Hotels -
ketjua ja toimeksiantajaani, minkä jälkeen perehdytään tarkemmin Green Key -sertifikaattiin, sen
sisältöön ja hakemuksen tekoon. Työn lopputulemana saatiin yksi uusi Green Key -hotelli Suomeen,
kun Original Sokos Hotel Puijonsarvelle myönnettiin Green Key -sertifikaatti joulukuussa 2016.

2 SOKOS HOTELS

Sokos Hotels on jo useana vuonna ollut yksi Suomen arvostetuimmista brändeistä. S-ryhmän tavoitteena on saada kaikki Sokos Hotels -ketjun hotellit osallistumaan Green Key-työhön vuoden 2017 loppuun mennessä (Ojanperä 2016). Tällä hetkellä Suomessa jo 35 Sokos Hotellia 50 yksiköstä on saanut sertifiointin. Keväällä 2017 Sokos Hotels sijoittui kategoriassaan ensimmäiseksi Sustainable Brand Index -tutkimuksessa (Sustainable Brand Index 2017), mikä on pohjoismaiden laajin kestävä kehityksen brändiverkko, joka toteutetaan kysymällä kuluttajilta heidän näkemystään brändien vastuullisuudesta. Muita hotelleja listan kärkipäässä olivat Scandic, Cumulus, Radisson Blu ja Holiday Inn. 2000-luvulla Sokos Hotels laajensi toimintaansa myös Tallinnaan ja Pietariin. (S-kanava 2017.)

2.1 Brändit

Vuonna 2012 Sokos Hotel aloitti brändiuudistuksen vastatakseen yksilöllisesti mahdollisimman moniin tarpeisiin ja mieltymyksiin. Uudistuksen jälkeen Sokos Hotelleja on kolmea eri tyyppiä. Ensimmäisenä lanseerattiin Solo by Sokos Hotels ja vuonna 2013 perässä seurasivat Break ja Original -brändit. (Sokos Hotels 2013.) Alla tutustutaan tarkemmin Sokos Hotelsin brändeihin.

Solo by Sokos Hotels

Solo-hotelleissa korostetaan persoonallisella otteella toteutettua yksilöllistä ja henkilökohtaista palvelua, jollaista ei muualta saa. Jokainen kohde on uniikki ja laadukas, aamiaistaan myöten. *”Solo-hotelli on joko klassikko tai syntyy sellaiseksi”* (Sokos Hotels 2017).

Break by Sokos Hotel

Break-hotellien tarkoituksena on tarjota tauko arjen keskelle. Yö hotellissa on virkistävä kokemus ja tuo iloa ja energiaa niin työ- kuin vapaa-ajankin matkustajalle. Aamiaisella hemmottelua tuo mm. suklaasuihkulähde ja smoohtie-bar, aulassa voi ottaa pienen tauon pelejä pelaten tai kirjaa lueskellen. Break-hotellit sijaitsevat usein lomakeskusten tai kylpylöiden yhteydessä. (Sokos Hotels 2013.)

Original by Sokos Hotels

Original- brändin hotellit sijaitsevat keskeisellä paikalla ja niihin on helppo tulla. Jokainen hotelli on *”sydämellisesti suomalainen”*, se on kuin vanha tuttu jonka luokse palata. Mutkaton palvelu toteutetaan aina hieman paikallinen pilke silmäkulmassa. Paikallisuus näkyy myös monipuolisessa aamiaispöydässä ja hotellin laajassa ravintolatarjonnassa. (Sokos Hotels 2013.)

2.2 Toimeksiantaja Original Sokos Hotel Puijonsarvi

Original Sokos Hotel Puijonsarvi on Kuopion keskustassa sijaitseva S-ryhmän hotelli, joka on osa Osuuskauppa PeeÄssä. Kallaveden läheisyydessä sijaitsevalla Puijonsarvella on pitkä historia, sillä hotellia alettiin rakentaa jo vuonna 1914 ja se onkin yksi Kuopion vanhimmista majoitusliikkeistä. Sittemmin hotelli on kohdannut paljon uudistuksia ja nykyisellään siellä on 300 hotellihuonetta kolmessa eri rakennuksessa, sekä 12 erikokoista kokoustilaa. Viimeisten kahden vuoden aikana hotelli on uudistanut päärakennuksensa ja Jugend-kiinteistön huoneet. Remonttien myötä on pystytty jo

parantamaan energiatehokkuutta ilmastoinnissa ja huomioimaan vedenkulutusta vesikalusteita valittaessa. (S-kanava 2016; Sokos Hotels 2016.)

Mutkattoman savolaiseen Puijonsarveen on helppo tulla, sillä se sijaitsee hyvien kulkuyhteyksien päässä ja pysäköintitilaa löytyy niin hallista, kuin ulkoakin. Keskeisestä sijainnistaan huolimatta Puijonsarvi on lähellä luontoa ja harrastusmahdollisuuksia. Esimerkiksi Väinölänniemelle on matkaa vain muutamia satoja metrejä ja monista hotellin huoneista on näkymä Snellmanin puistoon Minna Cant-hin kadun ja Maaherrankadun risteyksessä. Minulta sydämellisesti sinulle -ajattelu on yksi Puijonsarven palvelun kulmakivistä, Original-brändin mukaisesti. (Sokos Hotels 2016.)

Hotellin yhteydessä palvelee kaksi ravintolaa: Frans & Sophie ja Ehta. Rennon ranskalaisen bistro-tunnelman tarjoava Frans & Sophie avattiin huhtikuussa 2016, kun Fransmanni-ravintoloita alettiin asteittain uudistaa Frans & Femmes -ketjuksi. Nettisivuillaan Frans & Sophie lupaa ranskalaisen keittöön ja kuplivan elämänilon yhdistyvän ”hyväntuulisen hurmaavalla tavalla”. (Raflaamo 2017a.) Hotelliaamiaisen lisäksi Frans & Sophiessa voi nauttia lounaasta runsaan Salaattitorin tai Lounastorin muodossa. Iltaisin ravintola palvelee a la carte -ravintolana. Ravintola Ehta puolestaan tarjoaa rehellistä ruokaa ja aitoja makuja. Ruokaa tehdään suurella sydämellä ja palvelu on ihmiseltä ihmiselle. Paikallista ruokaa suosiva Ehta tarjoaa lounaana keittoa ja lautasannoksia ja iltaisin mehukkaisiin burgereihin painottavan ravintolan listalta löytyy myös salaatteja, kalaa, kanaa ja pihvejä. (Raflaamo 2017b.)

3 KESTÄVÄ KEHITYS

Ympäristöministeriön (2013) määritelmän mukaan kestävän kehityksen päämääränä on turvata hyvät elämisen mahdollisuudet nykyisille ja tuleville sukupolville. Tämä kattaa sen, että ympäristö, ihminen ja talous otetaan tasavertaisena huomioon toiminnassa ja päätöksenteossa. Aineellisen ja taloudellisen kestävyuden lisäksi on syytä huomioida myös tarpeet sivistykselle ja turvallisuudelle. Tästä seuraa se, että kestävän kehityksen käsite laajenee taloudellisen ja ympäristöllisen kestävyuden lisäksi myös sosiaalisesti kestävään kehitykseen. (Pentti Malaskan työryhmä 1994.)

Liiallinen kulutus vahingoittaa ympäristöä ja sitä kautta vaarantaa tulevien sukupolvien hyvinvointia ja taloutta. Esimerkiksi puhtaasta vedestä tulee olemaan pulaa tulevaisuudessa, mikäli kulutustottumuksissa ei tehdä muutoksia. Tutkijoiden mukaan puhdas vesi saattaa loppua jopa jo kahden sukupolven aikana (GWSP 2013). Keskeisintä ekologisen kestävyuden toteuttamisessa on varovaisuusperiaate. Sen mukaan arvioidaan riskit, haitat ja kustannukset, joiden perusteella tehdään päätöksiä. Haittojen synnyn ennaltaehkäisy paikallisesti on tärkeää, eikä ympäristön hyvinvointia edistävien toimien lykkäämistä voi perustella puutteellisella tieteellisellä näytöllä. Taloudellisen ja muun yhteiskunnallisen kehityksen seuraukset asukkaiden hyvinvointiin vaikuttaa siihen, kuinka menestyksekkäästi kestävä kehitys voidaan kullakin alueella toteuttaa. Kun ihmisten perustarpeet voidaan tyydyttää, tulee myös ekologiselle kestävälle kehitykselle ja sen edistämiseksi yhteiskunnan hyväksyntä. (Ympäristöministeriö 2013.)

3.1 Kestävä kehitys matkailussa

Visit Finlandin kehityspäällikkö Terhi Hook kertoo kestävän kehityksen periaatteiden näkymisen tärkeydestä matkailualalla. Hookin (2016) mukaan kestävä matkailu on alati kasvava trendi ja "saksalaisista matkailijoista jo 40 prosentille on tärkeää, että loma on ekologisesti kestävä, resursseja säästävää ja ympäristöystävällistä". Kaikkien kolmen kestävän kehityksen aspektin (taloudellinen, sosio-kulttuurinen ja ympäristöystävällinen) näkyminen yrityksen toiminnassa, sanoissa ja teoissa on Hookin mukaan tärkeää, sillä kestävän kehityksen arvostus on kasvussa, mikä näkyy asiakkaiden valinnoissa ja ostopäätöksissä. Leena Köpän, Henna Hauta-Heikkilän ja Maarit Hiltusen teoksessa 'Yhteiskuntavastuu matkailualan yrityksissä' tiivistyy hyvin kestävä kehitys matkailussa: *"Kestävä matkailukehitys on prosessi, joka johtaa matkailuyrittämisen suuntaamiseen siten, että ympäristön laatu säilyy, ekologist prosessit toimivat, luonnon- ja kulttuuriperintö säilyvät, paikallisyhteisö hyötyy ja matkailijat viihtyvät."*(Köppä, Hauta-Heikkilä ja Hiltunen 2005, 12).

3.1.1 Sosio-kulttuurinen kestävä kehitys

Sosio-kulttuurinen kestävä kehitys ottaa huomioon paikallisen yhteisön ja pyrkii turvaamaan sen hyvinvoinnin myös tulevaisuudessa. Matkailussa sosio-kulttuurisen kestävän kehityksen tulee ottaa huomioon myös paikallisen kulttuurin säilyminen. Kun paikallista kulttuuria kaupallistetaan vastaa-

maan matkailijoiden tarpeita, saattaa se menettää alkuperäisen muotonsa ja näin vaarantaa kulttuurin säilymisen. Myös paikallisten päätäntävalta päätöksenteossa ja suunnittelussa tulee ottaa huomioon. (Reilun matkailun yhdistys 2016.)

3.1.2 Taloudellinen kestävä kehitys

Taloudellinen kestävyys tähtää talouden tasapainoiseen kasvuun, joka ei pitkällä aikavälillä perustu velkaantumiseen. Tasapainoinen talous auttaa kohtaamaan tulevaisuuden haasteita, mm. väestörakenteen muutoksesta johtuvia sosiaali- ja terveystalouksia. Kun talous on kestävä, edesauttaa se myös sosio-kulttuurista kestävyttä. (Ympäristöministeriö 2013.) Matkailun kannalta taloudellisessa kestävässä kehityksessä on tärkeää, että matkailutulot jäävät kohteeseen ja täten taloudellinen hyöty jää paikalliselle väestölle. Paikallisen osaamisen ja tuotannon hyödyntäminen edesauttaa tätä tavoitetta. Tämä voi olla haasteellista etenkin kohteissa, joissa on paljon kansainvälisiä ketjuja, joiden pääkonttori usein sijaitsee muualla. (Reilun matkailun yhdistys 2016.)

3.1.3 Ekologinen kestävä kehitys

On tärkeää sovittaa ihmisen toiminta ympäristön kantokykyyn sekä turvata biodiversiteetti ja ekosysteemien säilyminen. Keskeisintä ekologisen kestävyden toteuttamisessa on varovaisuusperiaate. Sen mukaan arvioidaan riskit, haitat ja kustannukset. Lisäksi haittojen synnyn ennaltaehkäisy on tärkeää ja syntyneiden haittojen kustannuksista vastaa pääsääntöisesti haitan aiheuttaja. (Ympäristöministeriö 2013.) Köyhyys ja liiallinen kulutus ovat kumpikin heikkoja kestäväille kehitykselle (Pentti Malaskan työryhmä 1994). Liiallinen kulutus ei jätä luonnonvaroja tuleville sukupolville ja liiallinen köyhyys taasen ei edistä nykyisen sukupolven hyvinvointia.

3.2 Yrityksen yhteiskuntavastuu

Käsitteenä yhteiskuntavastuu kattaa yrityksen vastuun sen vaikutuksista sidosryhmiin ja yhteiskuntaan ympärillään. Koska tavoitteena on kestävä menestys, osa-alueet ovat kutakuinkin samat kuin kestävässä kehityksessä. Yhteiskuntavastuun merkitys on kasvamassa myös jatkuvasti ja nopeasti kasvavalla matkailualalla. (Köppä, ym. 2005.) Alla käsitellään yrityksen yhteiskuntavastuuta matkailualan näkökulmasta.

3.2.1 Sosiaalinen vastuu

Sosiaalisena vastuuna yrityksellä on edistää työntekijöidensä hyvinvointia ja osaamista, pitää yllä suhteita lähiyhteisöihin, toimia rakentavasti ja yhteistyössä muiden yritysten kanssa sekä taata kulluttajansuoja ja tuoteturvallisuus. Tämän lisäksi asiakastytyväisyys on juurikin matkailualalla tärkeää huomioida. Parhaiten mitattavissa olevia tunnuslukuja sosiaalisessa vastuussa ovat tapaturmat, sairauspoissaolot, koulutuspäivien määrä ja asiakastytyväisyys. Runsaat sairauspoissaolot kielivät huonosta työhyvinvoinnista. Koulutuspäivät lisäävät työntekijöiden osaamista ja usein sitä kautta

myös motivaatiota. Asiakastyytyväisyydellä on suuri vaikutus yrityksen talouteen tulevaisuudessa, joten siihen kannattaa panostaa. (Köppä, ym. 2005.)

3.2.2 Taloudellinen vastuu

Koska yrityksen on tarkoitus tuottaa voittoa omistajilleen, täytyy sen varmistaa oma kannattavuutensa ja tehokkuutensa ja sitä myötä kilpailukykyä muihin yrityksiin nähden. Yrityksellä on lisäksi vastuu huolehtia lain velvoittamista toimista, kuten verojen, vakuutusten, työttömyysturvamaksujen ja palkkojen maksamisesta. Tätä kautta yritys edistää myös yhteiskunnan taloutta. Taloudellisesta vastuusta huolehtiminen heijastuu myös muihin yhteiskuntavastuun osa-alueisiin ja hyvä taloudellinen tilanne onkin edellytys sosiaalisen ja ympäristövastuun hoitamiselle. (Köppä, ym. 2005.)

3.2.3 Ympäristövastuu

Kuluttajien tietoisuus, vaativuus ja mielenkiinto matkailun ympäristövaikutuksista on lisääntynyt, joten he myös etsivät vastuullisesti toimivia yrityksiä. Tämä luo positiivista painetta yrityksille huolehtia entistä paremmin ympäristövastuustaan. Tärkeimpinä vastuina on suojella maaperää, ilmaa ja vettä saastumiselta ja muutoinkin turvata biodiversiteettiä. Tehokkaalla ja ympäristöä säästävällä kulutuksella yritys voi osaltaan ehkäistä ilmastonmuutosta. (Köppä, ym. 2005.) Kuluttajalle näkyvä osoitus ympäristövastuun kantamisesta on yritysten hankkimat ympäristömerkit ja -sertifikaatit, jotka kertovat sitoutumisesta ympäristötyöhön.

4 GREEN KEY

Green Key on kansainvälinen matkailu- ja ravitsemisalalan ympäristösertifikaatti, joka on myönnetty vuoteen 2016 mennessä jo noin 2400 hotellille ja muulle yritykselle 53 maassa. Kansainvälisesti Green Key -ohjelmasta vastaa Tanskalaislähtöinen Foundation for Environmental Education (FEE). Yrityksen Green Key sertifikaatti kertoo sen vahvasta sitoutumisesta ympäristön hyväksi tehtävään työhön ja tietoisuuden lisäämiseen niin asiakkaiden kuin henkilökunnankin keskuudessa. Ympäristökuorman pienentämisen lisäksi tavoitteena on asiakkaiden ympäristötietoisuuden kasvattaminen. (Green Key 2016.)

Käytännönläheinen, alusta asti majoitusliikkeille suunniteltu ohjelma huomioi alan ominaispiirteet tehokkaasti. Hakemuksen täyttäminen ja kriteerit on tehty selkeäksi, mikä edesauttaa sitä, että niitä on yksinkertaista toteuttaa käytännössä. Merkistä on olemassa erilliset kriteeristöt hotelleille, pienille majoitusliikkeille sekä leirintäalueille ja mökkikylille (Green Key 2017). FEE:n Green Key Global -sivustolla kerrotaan, että kansallisissa ohjelmissa on mahdollista tiukentaa ja lisätä kriteereitä kansainvälisiin kriteereihin pohjaten (FEE 2016a). Suomessa on päätetty tiukentaa kriteeristöä, sillä täällä ympäristöasiat on yleisesti ottaen huomioitu hyvin jo lainsäädännössä (Viljasaari 2016). Suomessa Green Key -sertifikaattia kantava yritys tekee siis todella paljon ja hyvää työtä vähentääkseen toimintansa ympäristökuormitusta.

4.1 Keskeisin merkitys

Tanskassa pääkonttoriaan pitävän organisaation tarkoituksena on edistää kestävästä kehitystä matkailu- ja ravitsemisalalla. Jokainen sertifikaatin ansainnut yritys on läpäissyt tiukat laatuvaatimukset ja yrityksen toimintaa seurataan säännöllisillä auditoinneilla. Green Key-ohjelmassa painotetaan ympäristötietoisuuden lisäämistä ja käyttäytymisen muuttumista niin asiakkaiden kuin henkilökunnankin osalta sekä asiakkaiden osallistamista toimintaan. Asiakas voi yöpymisensä aikana omilla valinnoillaan vaikuttaa syntyvään ympäristökuormaan. Parhaimmillaan asiakas oppii uutta ympäristöystävällisestä toiminnasta ja mahdollisesti huomioi ympäristöä jatkossa myös omassa arjessaan. (FEE 2016b.)

4.2 Lisäarvo asiakkaalle

Yrityksen saama Green Key -sertifikaatti ja siitä kertova Green Key-logo yrityksen nettisivuilla kertoo yrityksen olevan sitoutunut kestävästä kehityksen periaatteita tukevaan liiketoimintaan. Ympäristösertifikaatin näkyminen helpottaa ympäristöstään kiinnostuneiden asiakkaiden päätöksentekoa, kun on kyse matka- tai majoituskohteen valinnasta. Sertifikaatin saaminen edellyttää tiukkojen kriteerien noudattamista, joten ohjelmassa mukana olo kertoo sitoutuneisuudesta pitkäjänteiseen ympäristötyöhön. (FEE 2016b.) Visit Finlandin sivustolta selviää, että ” saksalaisista jopa 40 % haluaisi lomansa olevan mahdollisimman ympäristöystävällinen” (Hook 2016; Visit Finland 2016). Green Key -sertifikaatti onkin ympäristötietoisille asiakkaille selkeä osoitus hotellin ympäristötyöstä ja helpottaa asiakkaiden valintoja majoitusta etsiessä.

4.3 Lisäarvo yritykselle

Yritys saa erottuvuutta muihin paikallisiin majoitusliikkeisiin nähden. Kuopiossa ainoastaan Scandic Kuopio -hotellilla on ympäristösertifikaatti, Joutsenmerkki, joten Puijonsarvi tulee erottumaan Kuopion ainoana Green Key -sertifioituna hotellina. Asiakkaat hakevat ympäristöystävällisiä vaihtoehtoja, joten näkyvä ympäristötyö on myös myyntivaltti (Hook 2016). Ympäristömerkkien avulla yrityksen ympäristövastuullinen toiminta aukeaa asiakkaalle helpommin. Sertifikaatin saatuaan hotelli voi käyttää Green Key-logoa näkyvästi markkinoinnissaan. Green Key -ohjelman myötä yritykselle syntyy myös taloudellista säästöä, kun esimerkiksi veden ja energian kulutus vähenee tulevaisuudessa.

5 YMPÄRSTÖSERTIFIKAATIN HAKEMINEN

5.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyön tarkoituksena on osoittaa opiskelijan kykyä soveltaa opintojensa aikana kartuttamia taitojaan ja tietojaan ammattiopintoihinsa liittyvissä asiantuntijatehtävissä, siksi työ onkin syytä tehdä työelämälähtöisesti ja sillä on hyvä olla toimeksiantaja. Hyvä opinnäytetyö kehittää tekijäänsä ammatillisesti. (Vilka ja Airaksinen 2003, 9-10.)

Toiminnallisessa opinnäytetyössä tavoitellaan käytännönläheisyyttä ja se voikin olla alasta riippuen esimerkiksi perehdytysopas, jonkin tapahtuman toteuttaminen, näyttelyn järjestäminen tai, kuten tässä tapauksessa, ympäristöohjelman soveltaminen. Käytännön toteutuksen lisäksi työ myös raportoidaan. (Vilka ja Airaksinen 2003, 9-10.)

5.2 Sertifikaatin edellytykset

Green Key –sertifiointi edellyttää kriteerien täyttymisen ja vuosittaisten auditointien läpäisyn. Pakollisten kriteerien lisäksi kriteeristöissä on pistekriteereitä. Ensimmäisenä vuonna riittää, että kaikki pakolliset kriteerit täyttyvät. Tämän jälkeen hotellin tulee vuosittain kehittää toimintaansa, jotta useampi kohta pistekriteereistä täyttyisi. Kustannuksia majoitusliikkeelle tulee vuosimaksuista ja auditoinneista. Auditointi suoritetaan 1. ja 2. vuotena, minkä jälkeen auditointi tehdään 3 vuoden välein. Vuonna 2017 auditoinnin hinta on 500€ +alv + matkakulut ja vuosimaksusta tulee kustannuksia hotellille 1 550€ +alv. Muilla majoitusliikkeillä vuosikustannus on hieman huokeampi. (Green Key 2017.)

Hotelli kokoaa itselleen ympäristökansion, johon kerätään hotellin ympäristötoimintaa koskevat asiakirjat, kuten kirjallinen ympäristöpolitiikka, konkreettiset ympäristötavoitteet (esim. vedenkäytön vähentäminen tietyllä suhteella tai uusiutuvan energian osuuden lisääminen), työohjeet, mittaukset ja toimenpiteet, kokousten pöytäkirjat sekä ympäristöviestinnän esimerkkejä. Kansioon on hyvä jättää myös tilaa uusille ideoille, jotta nekin ovat helposti löydettävissä uutta hakemusta tehtäessä. Kansio voi olla joko paperinen tai sähköinen ja sen tulee olla koko henkilökunnan saatavilla. Yksiin kansiin kerätty dokumentaatio ympäristötyöstä myös helpottaa työn seuraamista ja kokonaisuuden hahmottamista.

5.3 Hakuprosessi ja kriteeristö

Hakuprosessi lyhyesti

Kun päätös sertifikaatin hakemisesta on tehty, tarkastellaan toimintaa kriteereiden valossa, selvitetään, mitkä kriteerit jo täyttyvät ja mihin toimenpiteisiin tulee ryhtyä, jotta toiminnasta tulee kriteereiden mukaista. Koska Green Key -kriteeristö on pyritty tekemään selkeäksi ja helposti toteutettavaksi, voi hakemusta täyttää esimerkiksi muiden töiden lomassa aihealue kerrallaan. Suomen Ympäristökasvatus Oy, joka hallinnoi Green Keyä Suomessa, auttaa tarvittaessa.

Kun hakemus on täytetty, lähetetään se liitteineen sähköisenä Green Keyille, joka käsittelee hakemuksen ja sen jälkeen suorittaa auditoinnin hotellille. Auditointiraportti toimitetaan asiantuntijoista koostuvalle tuomaristolle, joka raportin perusteella päättää sertifioinnista. Sertifiointi on voimassa yhden vuoden kerrallaan, joten hakemus on uusittava aluksi vuosittain sertifikaatin säilyttämiseksi.

Kriteeristö

Green Key –ohjelmassa on kahdenlaisia kriteereitä: pakolliset peruskriteerit, joista kaikki 66 on täyttyvä sertifikaatin saavuttamiseksi, ja pistekriteerit, joiden täyttäminen on ensimmäisenä vuonna vapaaehtoista, mutta sen jälkeen majoitusliikkeen tulee tavoittaa vähintään tietty, vuosittain kasvava osuus pistekriteereistä. Tämä osuus kasvaa alla olevan taulukon (Taulukko 1) mukaisesti mitä useamman vuoden yritys on ollut mukana ohjelmassa.

Taulukko 1 Vaadittava pistekriteereiden määrä vuosittain (Green Key 2016, 3).

Vuosi	prosenttia	kpl
1	0%	0
2	5%	6
3	10%	12
4	15%	18
5-9	20%	24
10	50%	59

5.3.1 Ympäristöjohtaminen ja – vastuullisuus

Green Key -ohjelman tarkoituksena on suunnitelmallinen ja kehittyvä ympäristötyö. Ympäristöpolitiikka, toimintasuunnitelma, joka ohjaa konkreettista ympäristötyötä, ja avainhenkilönä toimiva ympäristövastaava ovat tärkeitä apuvälineitä hotellin ympäristöjohtamiseen.

” Green Key -ohjelma haluaa globaalisti varmistaa, että sertifioidut kohteet toimivat vastuullisesti” (Green Key 2016, 4). Maailmanlaajuisesti ihmisoikeuskysymykset, lasten oikeudet, työturvallisuus, saavutettavuus, yhdenvertaisuus ja lapsityövoiman kieltäminen eivät ole kaikkialla samalla tasolla kuin Suomessa, joten Green Key Global -sivuilta löytyvät kansainvälisesti minimivaatimukset. Nämä perustason vaatimukset sisältyvät Suomen lakiin, joten pakollisena peruskriteerinä on noudattaa ym-

päristölakeja ja -asetuksia, sekä täyttää toimialalle määrätyt velvoitteet. Muutoksia näissä on seurattava ja kehitettävä toimintaa tarpeen mukaan. Green Key -hotelleja myös ” kannustetaan Suomessa-kin lakivaatimukset ylittävään vastuullisuuteen muillakin kuin ympäristövastuullisuuden alueella.” Tätä on muun muassa kirjallisen vastuullisuuspolitiikan tekeminen, joka linjaa vastuullisuuden toimintatavat yrityksessä taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen vastuun osalta. (Green Key 2016, 4.)

Hotellille nimetään ympäristövastaava, joka paitsi koordinoi ympäristötoimintaa myös ”tukee henkilökunnan ympäristötyötä, kerää hotellin ympäristökuormitustietoja säännöllisesti sekä kehittää ja toimeenpanee ympäristötyötä yhteisen ympäristöpolitiikan ja toimintasuunnitelman pohjalta” (Green Key 2016, 5). Sokos Hotel Puijonsarvessa ympäristövastaavaksi nimettiin hotellipäällikkö Niina Tossavainen. Hänen kanssaan kokosimme ympäristöohjelman dokumentaation kansioon, joka sisältää muun muassa ympäristöpolitiikan, vuosittaiset tavoitteet ja esimerkkejä ympäristöviestinnästä. Ympäristökansio helpottaa jatkohakemusten tekoa, kun siihen on vuoden mittaan kerätty mittaustietoja esimerkiksi sähkön ja veden kulutuksesta. Tämä kansio on koko henkilökunnan saatavilla, jolloin kaikki halukkaat saavat tietoa ympäristötyöstä. Ympäristövastaavana Tossavainen myös varmistaa jatkossa kriteerien mukaisen toiminnan vuosittain ja tekee jatkohakemuksen Green Keyille huomioiden aikaisemmissa auditoinneissa esiin tulleet tai tuomariston tekemät parannusehdotukset.

Hotellin ympäristöpolitiikka on tällä hetkellä yhtenevä koko S-ryhmän ympäristöpolitiikan kanssa. Siinä korostetaan energiatehokkuutta, uusiutuvan energian lisäämistä, investointien ympäristövaikutuksia koko sen elinkaaren ajalta ja jätteen määrän vähentämistä (S-ryhmä 2016). Konkreettiseksi ympäristötavoitteiksi hotelli asetti itselleen vedenkulutuksen vähentämisen, lajittelun lisäämisen osallistamalla myös asiakkaita lajitteluun ja sekajätteen määrän laskun alle 5%: iin jätteen kokonaismäärästä. (Green Key, 7.)

Aktiivisen ympäristöyhteistyön hotelli aloittaa Aurinkorinteen koulun kanssa, joka on ilmoittautunut Vihreä Lippu -kouluksi (Aurinkorinteen koulu 2016). Hotelli pyrkii toiminnassaan pitämään huolta ympäristöstä myös paikallisesti kieltäytymällä myymästä ja esittelemästä tuotteita, jotka voisivat vahingoittaa paikallisen luonnon tai kulttuurin säilymistä. Kuten myös kappaleessa 5.3.7 tulee ilmi, on hotelli lahjoittanut ja aikoo lahjoittaa ylimääräiset tavarat ja materiaalit hyväntekeväisyyteen kuten Elävä kaupalle ja löytöeläinkoteihin. Lahjoitusten uskotaan hyödyttävän vastaanottajaansa pitkäkestoisesti. (Green Key, 7.) Tämän lisäksi hotellissa on jo aiemmin sitouduttu kestävän kehityksen toimintapöytäkirjan mukaiseen Sitoumus 2050:een, mikä jo itsessään edellyttää kestävän kehityksen periaatteiden noudattamista (Valtioneuvoston kanslia 2016).

5.3.2 Henkilöstön osallistaminen

Henkilöstön osallistaminen on tärkeä osa Green Key -ohjelmaa. Henkilökunnan tehtävänä on kannustaa asiakkaita osallistumaan ja innostumaan hotellissa tehtävästä ympäristötyöstä. Tämän vuoksi henkilökunnalle on annettu selkeät ohjeet, missä tilanteissa asiakkaille kerrotaan ympäristötyöstä ja kuinka he voivat siihen osallistua. Tästä yhtenä esimerkkinä on kehoitus ottaa aamupalalla kerrallaan

vain sen verran kuin uskoo jaksavansa syödä. Koska huonesiivouksella on iso merkitys hotellin ympäristökuormaan, ohjeistetaan henkilökuntaa vaihtamaan lakanat vain asiakkaiden pyynnöstä tai kolmen päivän välein. (Green Key 2016, 8-9.)

Henkilökunnan on tärkeää tietää, mitä tavoitteita hotellilla on ympäristön suhteen, jotta he voivat täysipainoisesti osallistua ympäristötyöhön. Tämän vuoksi järjestetään säännöllisesti kokouksia, jossa käydään läpi nykytilannetta ja tulevia toimenpiteitä, sekä annetaan jokaiselle mahdollisuus päästä vaikuttamaan ympäristötyön kehittämiseen. Ympäristövastaava osallistuu säännöllisesti myös johtoryhmän tapaamisiin ja kertoo ympäristötoiminnasta ja kehityksestä ympäristötyössä. Jotta henkilökunta saa tarvittavaa tietoa ja motivaatiota ympäristötyöhön, järjestetään vuosittain työtehtäviin liittyvää koulutusta ympäristöasioista. Henkilökunnalle tullaan pitämään ensiksi koulutus lajitteluun liittyen, minkä jälkeen siirrytään opettelemaan energian ja veden säästämistä. Asiakaskontakteihin liittyvää koulutusta on myös suunnitteilla. (Green Key 2016, 8-9.)

Henkilöstöä on kannustettu mukaan lisäämällä viikkoinfoon ympäristöosio. Etenkin kesäaikaan on kannustettu kulkemaan töihin polkupyörällä ja kertakäyttöasioista on luovuttu myös heidän osaltaan. Lisäksi kannustetaan käyttämään omaa vesipulloa pullotetun veden sijaan. (Green Key 2016, 8-9.)

5.3.3 Asiakkaiden osallistaminen

Asiakkaiden osallistaminen ja heidän ympäristötietoisuutensa lisääminen on tärkeässä asemassa Green Key-hotellien toiminnassa. Tavoitteena on saada asiakkaat, yksilöt ja yhteisöt, mukaan ympäristötyöhön innostamalla konkreettisiin tekoihin. (Green Key 2016, 10.)

Asiakkaita opastetaan ja tiedotetaan erilaisin kyltein ja ohjein. Green Key -sertifikaatti tulee Kuva 1 mukaisesti näkyväälle paikalle hotellin aulaan portaiden ja hissien väliselle seinälle, jotta se on selkeästi kaikkien asiakkaiden nähtävillä. Green Key-materiaalia on asiakkaiden saatavilla Sokos Hotels –ketjun nettisivuilla ja tietoa saa myös hotellin henkilökunnalta. Esimerkiksi vastaanotossa henkilökunta osaa kertoa asiakkaille ympäristötavoitteista ja siitä, miksi hotelli haluaa olla mukana tekevässä ympäristötyössä. Heiltä asiakkaat voivat kysyä myös joukkoliikenteen aikatauluista ja sen käytöstä. Asiakkaita kannustetaan osallistumaan ympäristötyöhön tarjoamalla ravintoloissa lähi- ja luomutuotettuja ruokia, kertomalla ympäristöystävällisistä kulkutavoista, kuten lainattavista polkupyöristä ja pyöräilykypäristä sekä kesäisin toiminnassa olevasta pyörätaksista. Hotellihuoneissa on kehoitus jättää esimerkiksi pullot, lehdet ja paristot pöydälle kierrättämisen helpottamiseksi, sekä sammuttaa valot huoneesta poistuttaessa. Sertifikaatin saatuaan hotelli huomioi asiakkaita, jotka ovat jättäneet pyyhkeensä naulaan ja näin tehneet päätöksen vähentää pyykinpesuun kuluva vettä ja energiaa, jättämällä huoneeseen kortin, jossa kiitetään osallistumisesta ympäristötyöhön. Tämän lisäksi asiakkailta on myös mahdollisuus arvioida lomakkeella hotellissa tehtävää ympäristötyötä ja omaa mahdollisuuttaan osallistua siihen. (Green Key 2016, 10-13.)

Kuva 1 Green Key -sertifikaatin sijoituspaikka hotellin aulassa

5.3.4 Ympäristöaktiviteetit

Luonnon ollessa yksi Suomen suurimpia matkailuvaltteja, katsotaan Green Key- ohjelmassa tärkeäksi tarjota asiakkaille tietoa lähiluontokohteista, sillä läheinen suhde luontoon vaikuttaa tapaan, jolla ympäristöä kohdellaan. Vastaanotossa tulee olla tietoa läheisistä lähiluontokohteista ja puistoista, kuten Puijon luonnonsuojelualueesta ja viereisestä Väinölänniemestä. Henkilökunnalle tehtiin linkkipatteri, josta he voivat helposti löytää ja tarkistaa ympäröivien luontokohteiden ja kulttuurimaisemien sijainnin ja kulkumahdollisuudet. Hotellilla on lainattavana omia polkupyöriä ja pyöräilykypäriä hotellin asiakkaille. Linkkipatterista löytyy linkit myös muihin pyörävuokraamoihin ja mm. kanootteja ja sup-lautoja vuokraavan yrityksen sivuille, sillä Kallavesi tärkeä osa Kuopion lähiluontoa. (Green Key 2016, 14).

Puijonsarvessa on vietetty jo monia vuosia Earth Hour-tapahtuman yhteydessä kynttiläillallista. Tällöin ravintolasali on valaistu kynttilöillä sähkövalon sijaan. Lisäksi hotelli haluaa järjestää ympäristökasvatustoimintaa yhdessä Aurinkorinteen koulun kanssa. Kuopiolaisen ala-asteen kanssa yhteistyö on lähdössä käyntiin lukuvuoden 2016-17 aikana. (Green Key 2016, 15.)

5.3.5 Vedensäätö

Suomessa on käytössä runsaasti, mutta ei loputtomasti puhdasta juomavettä, joten sen säästäminen kannattaa jo muun muassa kulujen karsimiseksi. Lämpimän veden runsas kulutus vaikuttaa myös

energiälaskuun. Pienentämällä vedenkulutusta voidaan tehdä merkittäviä säästöjä veden puhdistukseen, pumppaukseen ja jäteveden puhdistuksessa käytettävissä kemikaaleissa, mikä puolestaan vähentää ympäristön kuormittumista. Vedenkulutusta voidaan vähentää monessa asiassa.

Tärkeää on myös kulutuksen seuraaminen, mikä tapahtuu hotellissa kuukausittain. Tällöin kulutuspiikkeihin voidaan reagoida mahdollisimman nopeasti ja vuototapauksissa mahdollisilta suurilta kosteusvaurioilta säästyään. Vedenkulutusta tarkkaillaan aina suhteessa asiakasmääriin. Kerroshoidon henkilökunta tarkastaa päivittäisen työnsä yhteydessä, etteivät hanat tai wc-istuimet vuoda. Talossa on oma huoltomies paikalla, jolloin vuodot voidaan korjata mahdollisimman pian, eikä turhaa vedenkulutusta pääse syntymään. Hotellissa vedenkäyttömääriä pyritään pienentämään wc-istuintien kaksoishuhtelulla, jolloin vettä kuluu huuhteluun vain tarvittava määrä, kuitenkin enintään 6 litraa huuhtelukerralla. Hotellin kaikki pisuaarit ovat vettä säästävää mallia. (Green Key 2016, 16.)

Vaativuoksena on myös, että vähintään 75%:ssa suihkuista virtaama on enintään yhdeksän litraa minuutissa ja sama prosenttimäärä hanoista tulee olla alle kahdeksan litran virtaamalla. Virtaama on helppoa ja nopeaa tarkastaa Oras-virtaamamittarilla. Joulukuun 2016 alkuun mennessä kaikissa hotellin suihkuissa virtaamaa tulee olemaan vain kahdeksan litraa minuutissa ja hanoista 98%:ssa virtaama on vain 3,6 litraa minuutissa, mikä on reilusti alle tavoitteen (Jäntti 2016). Kiinteistöhuolto tutkii, kuinka myös yleisten tilojen automaattihanojen virtaama saataisiin alle tavoitteen. Päivittäisessä vedenkäytössä jo pienikin muutos matalampaan virtaukseen tuo huiman säästön vuositasolla. Hotellin kiinteistöasiantuntija Reijo Jäntti (2016) uskookin uusiin suihkukahvoihin sijoitetun rahan tulevan pian takaisin, kun vedenkulutus ja siitä johtuvat maksut pienenevät. Henkilökuntaa kannustetaan säästämään vettä sijoittamalla astianpesukoneiden läheisyyteen ohjeen veden ja energian säästämistä astianpesussa. Uudet astian- ja pyykinpesukoneet ovat vettä säästäviä, ammattikäyttöön tarkoitettuja laitteita. Jätevedet ohjataan Suomen lain velvoittamalla tavalla puhdistettavaksi. (Green Key 2016, 17-19.)

Asiakkaita kannustetaan myös ympäristöystävälliseen vedenkäyttöön esimerkiksi viestimällä hanaveden juomakelpoisuudesta, jolloin pullotettua vettä ei ole tarvetta ostaa. Hotelli myös tarjoaa vesipullojen täyttöpisteen aulassaan, mikä mahdollistaa saman pullon käyttämisen useampaan kertaan. (Green Key 2016, 19.)

5.3.6 Puhtaanapito

Sokos Hotels-ketjulla on ollut jo pidemmän aikaa käytäntö, jonka mukaan lakanat ja pyyhkeet vaihdetaan kolmen vuorokauden välein tai asiakkaan niin pyytäessä jättämällä pyyhkeen lattialle. Huoneista löytyy kyltti (Kuva 2), jossa asiakasta tiedotetaan pyyhkeiden vaihtoon liittyvästä toimintamallista.

ORIGINAL BY SOKOS HOTELS

SEINÄLLÄ PYYHE ON EDELLEEN SINUN. LATTIALLA SE ON PESUKONEEN OMA.

*Kun haluat säästää vettä, käytä samaa pyyhettä uudelleen.
Jätä pyyhe lattialle, kun tarvitset tilalle uuden.*

*Om du vill spara vatten, använd samma handduk flera gånger.
Lämna handduken på golvet om du behöver en ny.*

WHEN ON THE RACK, YOUR TOWEL WILL CONTINUE TO BE IN YOUR USE. IF IT'S ON THE FLOOR, ITS NEXT DESTINATION IS THE LAUNDRY ROOM.

*To save water, use the same towel again. Please leave the towel on the floor if you need a new one.
Вы можете продолжать пользоваться тем же полотенцем, если хотите способствовать экономии водных ресурсов. Если Вы хотите новое полотенце, оставьте старое на полу.*

HOTELLILLAMME ON ALLERGIATUNNUS.

Hajusteettomia kylpyhuonetuotteita on saatavilla vastaanotosta.

OUR HOTEL HAS BEEN GRANTED THE ALLERGY LABEL.

Fragrance-free bathroom products are available at the reception.

*Vårt hotell har beviljats Allergimärket. Parfymerade badprodukter finns att få i receptionen.
Наша гостиница имеет Сертификат Союза аллергиков и астматиков.
Косметические средства для душа без запаха можно взять на ресепшене.*

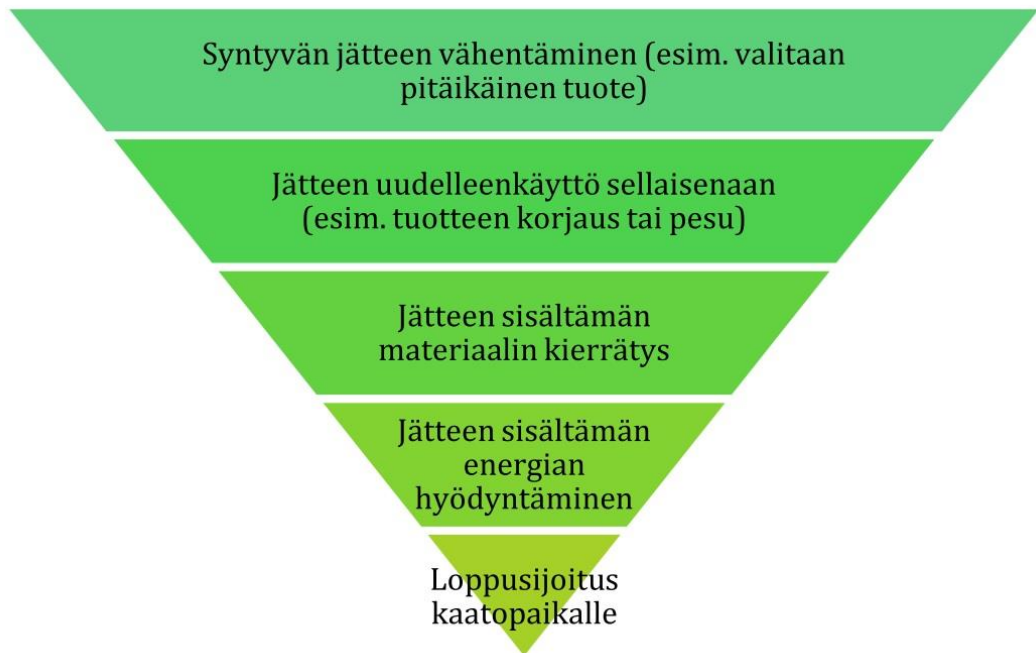
Kuva 2 Seinätarra huoneen kylpyhuoneessa

Asiakkaalle annetaan useamman yön yöpymisessä myös mahdollisuus jättää välisiivous väliin; "Kerrankin saan nukkua.." -kyltin toisella puolella on "I ♥ LUONTO" - kyltti, jonka asettamalla oveen asiakas ilmaisee kerroshoidolle, ettei kaipaa välisiivousta tai pyyhkeiden ja lakanoiden vaihtoa.

Puijonselä on ulkoistanut siivouspalvelunsa ISS:lle, joka täten huolehtii huoneiden ja hotellin yleisestä siisteydestä ja tilaa tarvittavat pesuaineet. Green Key (2016) ohjeiden mukaisesti toiminnossa, "jossa hotelli käyttää alihankkijaa tai vuokratyövoimaa, sitouttaa hotelli toimijat Green Key mukaisiin toimintamalleihin ja vastaa heidän puolestaan kriteerien toteutumisesta", joten myös ISS:n palkkistoilla olevat työntekijät ohjeistetaan tarvittaviin toimiin ja ohjataan heitä tilaamaan päivittäiseen käyttöön ympäristömerkityt puhdistus- ja pesuaineet. Suurin osa päivittäisessä käytössä olevista puhdistusaineista oli ympäristömerkittyjä jo entuudestaan, joten muutoksia sen suhteen ei tarvinnut tehdä paljon. Desinfioidut puhdistusaineet ovat käytössä vain tarvittaessa, joten niiden käyttöön ei ole tarpeen tehdä muutoksia. Hotellissa käytettävät pehmpaperituotteet, kuten wc-paperit, ovat EU ecolabel -merkillä varustettuja. Kaikki peruskriteerit siis täyttyivät melko vaivattomasti puhtaanapidon osalta. Lisäksi hotellissa on Allergia-tunnuksen myötä käytössä hajusteettomat puhdistusaineet ja pesupalvelut. Mikrokuituliinat on otettu käyttöön juurikin niiden vettä ja kemikaaleja säästävien ominaisuuksien vuoksi. Tämä säästää luonnon lisäksi myös kustannuksia. (Green Key 2016, 21-22.)

5.3.7 Jätteen vähentäminen, lajittelu ja kierrätys

Jätteen määrän hallinnassa on hyvä tarkastella jätteenkäsittelyhierarkiaa, jotta kulutuksesta tulee ekologisesti kestävämpää. Oikeaa lajittelua vieläkin tärkeämpää on pyrkiä vähentämään syntyvän jätteen määrää, tämä on tehokkain tapa toimia ympäristöystävällisesti ja taloudellisesti, mitä tulee jätteisiin ja niiden käsittelyyn. (Ympäristövastuu työpaikalla 2006, 64, 96.) Varsinkin tämän kokoluokan hotellissa laadukkaat ja pitkäikäiset kestokulutustuotteet ovat tärkeitä ja harkituilla hankinnoilla voikin säästää pitkän pennin.

Kuvio 1 Viisiportainen jätteen käsittelyhierarkia (Green Key 2016, 23.)

Kuten Kuvio 1 osoittaa, jätteen uudelleenkäyttö sellaisenaan on hyvä tapa vähentää kaatopaikalle päätyvän jätteen määrää. Kun hotelli remontoi huoneitaan vuosien 2015 ja 2016 aikana, lahjoitettiin vanhoja minibaareja Tukeva-työvalmennussäätiön Elävä kauppa-myymlään, josta ne päätyivät uusille omistajille. Edellisen uudistuksen aikaan, kun päiväpeitoista tehtiin puolipeittoja, käytettiin yli jäävää materiaalia nojatuolien uudelleenverhoilussa. Näin materiaali sai lisää elinikää, eikä uutta materiaalia tarvinnut hankkia. Kuopiossa sekajäte käytetään energiaksi (Jätekukko 2017). Kaatopaikalle loppusijoitukseen päätyvän jätteen osuus on siis erittäin pieni, mutta hotelli pyrkii tavoitteissaan kuitenkin lisäämään kierrätysastettaan ja vähentämään sekajätteen määrää alle viiteen prosenttiin. Hotellilla on erilliset kierrätysastiansa seuraville kategorioille: metalli, lasi, paperi, pahvi, energiajäte ja biojäte. Lisäksi ravintoloissa käytettävät paistorasvat kierrätetään erikseen. Vaaralliseksi luokitellut jätteet kierrätetään niille sopivilla tavoilla; esimerkiksi paristot kerätään omaan astiaansa, josta ne lähtevät asianmukaisesti kierrätettäväksi. Jätekuljetuksen hoitaa Lassila & Tikanoja Oyj. Orientoitumiskokouksessa elokuussa 2016 hotelliin johto päätti järjestää henkilökunnalle lajittelukoulutuksen oikeiden mallien varmistamiseksi ja henkilökunnan omankin lajittelun edistämiseksi. Asiakaille lajitteluohjeet ovat esillä huoneessa, sertifiointin jälkeen Kuva 3 kaltaisessa kortissa, jossa on

myös Green Key-logo. Tämän toivotaan kannustavan asiakkaita osallistumaan kierrätykseen. (Green Key 2016, 23-26.)

Kuva 3 Ympäristöohje asiakkaille

Haasteena hotellipäällikkö Tossavainen koki kierrätyksen kerroshoidon näkökulmasta. Ennen sertifiointin hakua kierrätys ei päivittäisissä rutiineissa onnistunut, sillä siivousvaunuissa ei ollut tarvittavia lajitteluastioita. Asiakkaan tekemä lajittelu menee täysin hukkaan, mikäli kerroshoito ei voi työtä jatkaa. Tämä antaisi myös huonon kuvan hotellin toiminnasta, mikäli asiakas näkisi kaiken jätteen menevän samaan astiaan lajitteluohjeesta huolimatta. Pöydille jätettyjä panttipulloja ja -tölkkejä sekä paristoja on kierrätetty jo aiemmin, mutta työntekijöiden ohjeistuksen mukaan roskakoreista ei tule ottaa tavaroita pois, vaan jätteet on sijoitettava sekajätteen turvallisuuden vuoksi. Nytemmin myös muiden jakeiden lajittelu onnistuu muunneltujen vaunujen ansiosta. Vastaanotossa lajitteluun haluttiin myös muutosta etenkin toimistopaperin kierrätykseen, sillä sitä syntyy edelleen melko paljon, vaikka esimerkiksi faksin käyttö on vähentynyt huomattavasti viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Kertakäyttöastioita on käytössä ainoastaan kuntosalialueella ja take away-annoksissa. Aiemmin henkilökunta käytti pahvimukeja kahvitaulla, mistä syntyi iso määrä jätettä päivittäin, sekä turhia hankintakustannuksia. Syyskuussa otettiin haltuun uusi toimintamalli, jonka mukaan jokainen tuo työpaikalle oman kahvi- tai teemukinsa, eikä kertakäyttöisiä astioita käytetä henkilökunnan toimesta

myöskään vesilaseina. Käytössä olevat kertakäyttöastiat ovat biohajoavia, mikä on hyvä asia, sillä Lunchie-sovelluksen käyttöönotto on lisännyt ruoka-annosten take away -myyntiä. Sovelluksen ansiosta ruokahävikki vähenee, kun ylijäämää lounas-buffeesta voidaan myydä eteenpäin. Suuria yleisötapahtumia, joihin hotelli osallistuisi, on vähän, mutta myös niissä on käytössä biohajoavat kertakäyttöasiat, kuten Satoa-lähiruoka festivaalilla puiset ruokailuvälineet. (Green Key 2016, 23-26.)

Jokaisessa kylpyhuoneessa ja wc-tilassa on roskakori, mikä edesauttaa viemäriin kuulumattoimien asioiden, kuten vanupuikkojen päätymistä muualle kuin wc-pönttöön. Etelä-Hartolan vesiosuuskunnan (s.a) tekemän ohjeen mukaan ” viemäriin saa laittaa vessapaperin lisäksi ainoastaan sen mikä on ensin syöty tai juotu sekä pesuvedet”. Roskakorit wc-tiloissa vähentävät myös veden kulutusta ja viemäreiden tukkeutumista, mistä seuraa jälleen ylimääräisten kulujen välttäminen.

Edellä täyttyvät siis kaikki peruskriteerit. Pistekriteereitä hotellille tulee muun muassa kertakäyttöastoiden biohajoavuudesta ja henkilökunnan lajittelukoulutuksesta sekä vuoden 2017 aikana käyttöön tulevista lajitteluroskakoreista. (Green Key 2016, 23-26.)

5.3.8 Energiansäästö ja – hankinta

Energiaa kuluu päivittäisessä toiminnassa hyvin paljon, niin majoitusyrityksissä kuin kotitalouksissakin, minkä vuoksi fiksulla päätöksillä energian kulutuksen ja hankinnan suhteen on iso merkitys niin ympäristölle kuin budjetillekin. Käyttämällä ”vihreää energiaa” esimerkiksi öljy- tai hiilivoiman sijaan voidaan käytetyn energian hiilijalanjälkeä pienentää huomattavasti. Energiaa säästävät laitteet ja valaistusratkaisut ovat puolestaan hyvä tapa saada taloudellista säästöä energialaskuissa. Muun muassa näistä syistä energiansäästö ja -hankinta on otettu isoksi osaksi Green Key kriteeristöä.

Energiankulutusta on Original Sokos Hotel Puijonsarvessa seurattu kuukausittain jo pidemmän aikaa. Green Key-sertifikaatin hakemisen myötä kulutustiedot merkitään myös ympäristökansioon ja ovat sieltä helposti kaikkien saatavilla. Energiankulutuksen säännöllisestä seuraamisesta on hyötyä, sillä suuret kulutuspiikit voivat kertoa laiteviasta, jonka korjaaminen pikimmiten on tarpeellista. Hotellissa ei ole kausisulkemisia tai muita pidempiä jaksoja, jolloin osa hotellin tiloista olisi tyhjiillään, joten erityistä suunnitelmaa ei ollut tarpeen tehdä. Huonesiivouksen yhteydessä kerroshoitajat kuitenkin tarkastavat ilmastointilaitteen olevan asetettu 21°C:n tasaisen lämmön takaamiseksi. (Jäntti 2016-12-18; Green Key 2016, 27.)

Valaistuksessa hotelli on siirtynyt jo noin 90%:sti energiansäästö- ja led-lamppuihin, niiden taloudellisuuden vuoksi. Aina kun jokin vanha lamppu palaa loppuun, otetaan käyttöön led- tai energiansäästöpolttimo. Vain osa ravintolan valaisimista on muita kuin led- tai energiansäästöpolttimoilla varustettuja. Näin ylitetään hyvinkin tavoite saada yli 75% valaisimista energiaa säästäviksi. Yleisissä tiloissa on automaattinen, liiketunnistimella toimiva valaistus, mikä tehostaa sähkönkulutusta. Samoin ulkovalaisimet syttyvät ajastetusti pimeään tullessa. Lämmitys- ja viilennyslaitteiden pinnat sekä keittiön ilmanvaihdon rasvasuodattimet puhdistetaan kerran vuodessa vuosihuollon yhteydessä. Päivittäisessä toiminnassaan keittiöhenkilökunta tarkkailee uunien ja kylmälaitteiden tiivisteiden kuntoa,

jotta energiatehokkuus säilyisi myös niiden osalta hyvänä vuosihuoltojen välissä. Energiaa säästäviä laitteita on hankittu myös hotellihuoneisiin uudistusten yhteydessä. Nykyisten minibaarien kulutus on alle 1kWh vuorokaudessa. (Jäntti 2016-12-18; Green Key 2016, 27-28.)

Energiankulutusta pyritään hallitsemaan myös joka viides vuosi tehtävällä energiakatselmuksella, ikkunoiden kolmikerrosaseilla ja ilmanvaihdon automaattisella optimoinnilla. Uusiutuvan energian mahdollisuuksia kartoitetaan vuosittain. Tällä hetkellä uusiutuvan energian osuus vaihtelee 47 ja 53%:n välillä, loppu energiasta tulee turpeesta (Kuopion Energia 2016). Energiaa säästyy myös aikataulutetulla saunojen lämmittämällä: saunat ovat päällä vain iltaisin kello 17-22 ja tilauksesta. Toimistotiloissa energiaa säästyy laitteiden, kuten kopiokoneiden, automaattisella aikakatkaisulla. (Jäntti 2016-12-18; Green Key 2016, 27-29.)

5.3.9 Elintarvikkeet

Elintarvikkeissa luomu- ja lähiruoka ovat jo muutaman vuoden ajan olleet jatkuvasti kasvavia trendejä ruokahävikin minimoimisen kanssa ja hyvä niin, sillä nämä tekijät pienentävät ruoantuotannon ympäristökuormaa.

Green Key -ohjelmassa suositetaan mahdollisuuksien mukaan lähi- ja luomutuotettuja ruokia. Luomuruokien osuuden on säilyttävä ennallaan tai kasvettava joka vuosi. Tällä hetkellä hotellin ruokaravintolat, Ehta ja Frans & Sophie, täyttävät vähintään viiden luomu- tai lähiruokatuotteen vaatimuksen. Käytössä on muun muassa paikallista muikkua ja perunaa, lähellä tuotettua jäätelöä, juustoa ja leipätuotteita sekä puurohiutaleita luomulaatuisena. Aamiaistarjoilussa luomutuotteet merkitään, jotta tieto välittyisi myös asiakkaille. Luomutuotteiden lisäksi lähiruokaa suositetaan ja tarjoilijat osaavat kertoa asiakkaalle paikallisten tuotteiden alkuperän hyvinkin tarkasti. Samalla asiakkaat saavat tutustua lähialueen tuottajien tuotteisiin ja ehkä jopa innostua käyttämään tuotteita myös arjessaan. Asiakkaiden tietoisuus ruuan vaikutuksesta ympäristökuormitukseen on kasvussa. Ruokalistalla tulee olla aina myös vähintäänkin yksi kasvisvaihtoehto. Sen lisäksi, että vegaani- ja kasvisruokavalioiden suosio on nousussa, on kasvisruoka oikein toteutettuna myös ympäristölle kevyempi vaihtoehto. Uhanalaisia kalalajeja ei ravintoloissa käytetä lainkaan. Ympäristökuormitusta pyritään välttämään myös sillä, että pääsääntöisesti ravintoloissa ja kokoustiloissa tarjotaan vesijohtovettä. Original-brändiin kuuluva kokousvetäjän vesipullo on sallittu kriteereiden puitteissa. (Korhonen 2016-06-07; Green Key 2017, 34-36.)

Kuten jo kappaleessa 4.3.7 oli mainittu, Frans & Sophie-ravintolassa otettiin keväällä 2016 käyttöön Lunchie-sovellus, jonka avulla lounastorin ruokahävikkiä pyritään vähentämään. Sovellukseen ravintola voi ilmoittaa yli jäävien ruoka-annosten määrän, jolloin asiakas voi tilata annoksen itselleen edulliseen hintaan, maksaa sen sovelluksen kautta ja hakea sen esimerkiksi kotimatallaan mukaansa (Lunchie 2016.) Tämän lisäksi keittiöllä on käytössään muita keinoja ruokahävikin minimoimiseksi, kuten sopivat tilausmäärät ja säilytyslämpötilat. Hävikin määrää seurataan säännöllisesti ja sen muutoksiin pyritään reagoimaan. Ruokahävikin väheneminen säästää ympäristön lisäksi myös

kustannuksia sekä hankintavaiheessa että jätteenkuljetuksessa, kun biojätettä tulee vähemmän, ovat jätemaksutkin alhaisemmat. (Korhonen 2016-06-07; Green Key 2017, 36.)

5.3.10 Sisätilat

Hyvä sisäilma lisää viihtyisyyttä ja edistää terveellistä työympäristöä. Sisätiloja remontoitaessa on hyvä ottaa huomioon materiaalien ympäristöystävällisyys ja vaikutukset terveyteen. Ympäristöministeriön asetusta (2011-03-30) rakennusten sisäilmastosta ja ilmanvaihdosta noudattamalla varmistetaan riittävä ilman virtaus ja haitallisten hiukkasten ohjearvoiset pitoisuudet. Viimeisten kahden vuoden aikana hotelli on remontoitu yli puolet kolmestasadasta huoneestaan. Mittavien remonttien yhteydessä rakennusmateriaalien ympäristöystävällisyys ja kestävyys korostuvat. Huoneiden ilmastointia on parannettu ja sitä on muutettu huonekohtaisesti säädeltäväksi. (Jäntti 2016-06-07.)

Tupakointia ei ole sallittu hotellin sisätiloissa yökerhon tupakointikoppia lukuun ottamatta. Päätös edistää asiakkaiden ja työntekijöiden terveyttä sekä allergisten ja hajuerkkien viihtyvyyttä. Osuuskauppa PeeÄssä on käytössään henkilöstöpolitiikka, joka kieltää henkilökunnan tupakoinnin työaikana.

5.3.11 Ulkotilat

Ulkotilojen hoitamiseen kuluu usein paljon vettä ja kemikaaleja, mikäli nurmialueita ja istutuksia on paljon. Ympäristöä ajateltaessa on hyvä ottaa huomioon myös ulkotilojen huoltoon käytettyjen koneiden ja aineiden ympäristöystävällisyys. Esimerkiksi pienten nurmialueiden kunnossapitoon kaikkein ekologisin vaihtoehto olisi käsikäyttöinen ruohonleikkuri ja sadeveden käyttö kastelussa. Koska elämysmatkailu on kasvanut paljon, otetaan nykyisessä kriteeristössä huomioon myös ohjelmapalveluyritysten asiakkaille vuokraamien ja asiakkaiden kuljetukseen käytettävien moottoriajoneuvojen ympäristöystävällisyys. (Green Key 2016, 39-40.)

Original Sokos Hotel Puijonsarvessa ulkotilat rajoittuvat pysäköintipaikkoihin sekä kesäkköihin Frans & Sophie -ravintolan terassilla ja pääsisäänkäynnin edessä, joten käyttöön otettiin tapa kastella kukat aikaisin aamulla ja tarvittaessa myöhään illalla. Vähäiset nurmialueet hoidetaan ruohonleikkurilla, jossa käytetään lyijytöntä bensiiniä, eikä hotelli vuokraa moottoriajoneuvoja asiakkaille. Tarvittaessa tuholaistorjuntaa käytetään, mutta se rajoittuu yhteen kertaan vuodessa. Rikkaruohoja torjutaan etikka-sitruunahappoliuoksella, mikä on koettu tehokkaaksi ja ympäristöystävälliseksi tavaksi. (Suhonen 2016-05-31.)

5.3.12 Hallinto ja hankinnat

Hankinnat Puijonsarven kokoisessa hotellissa ovat melko suuria. Vaikkakin esimerkiksi tulostamista pyritään käyttämään vain tarvittaessa ja faksin käyttö on vähentynyt, kuluu toimistopaperia silti pal-

jon. Hotelli siirtyykin sertifiointin myötä käyttämään ympäristömerkittyjä paperituotteita vähentääkseen ympäristölle aiheutuvaa kuormitusta. S-ryhmän yleisesti käyttämä painotalo Kirjapaino Ässä Oy on saanut ympäristösertifikaatin jo aiemmin, joten painotuotteet ovat ympäristöystävällisiä.

Hotellin asiakkailta on ajoittain käytössä hierontapalvelu, jonka käytössä on hotellin pyyhkeet, eikä paperipyyhkeitä juuri kulu. Myös hieroja on tiedotettu Green Key -ohjelman käytänteistä. Henkilökunnan tiloissa on voimassa samat käytänteet asiakastilojen kanssa esimerkiksi vedenkulutuksen suhteen.

Hotellin johto seuraa kertakulutustuotteiden menekkiä ja käyttötavaroiden määrää. Viimeisimpänä toimenpiteenä vastaanoton henkilökunta jätti kertakäyttöastiat pois omasta käytöstään. Tästä eteenpäin kertakäyttöastiat ovat asiakkaillekin käytössä ainoastaan take away -tarkoituksessa. Frans & Sophie-ravintolaa remontoitaessa uudistettiin vanhoja, jo hieman kuluneita kalusteita uudenveroisiksi, sen sijaan että kaikki olisi hankittu uutena.

5.4 Auditointi

Green Key -sertifikaatti edellyttää sitoutumista kriteeristöön, joten hakijan sitoutuminen ympäristötyöhön arvioidaan suorittamalla auditointi hakemuksen käsittelyn jälkeen. Suomessa auditoinnin suorittaa Green Key -organisaatio tai muu heidän valtuuttamansa ulkopuolinen taho. Auditoinnista pyritään tekemään vuorovaikutteinen; auditointi keskustelelee ja arvioi kriteerien toteutumista hakijan kanssa ja hakijalla on mahdollisuus esittää kysymyksiä toimintansa parantamiseksi. Keskustelun jälkeen auditointi jatkuu kierroksella hotellin tiloissa. Samalla mitataan muun muassa veden virtaama ja tarkastetaan esimerkiksi lajittelupisteen ohjeistukset. Auditointikierroksella on hyvä olla hotellin johtajan lisäksi vastaava jokaiselta hotellin osastolta, koska he osaavat parhaiten kertoa oman osastonsa toiminnosta. Samalla kokonaisuus hahmottuu myös heille entistä paremmin. Auditointikierroksen jälkeen auditointi kirjoittaa raportin auditoinnista, minkä hotelli tarkastaa ja kuittaa ennen kuin se lähetetään tuomaristolle arvioitavaksi. Tuomaristo koostuu matkailu- ja majoitusalan ympäristönsuojelun ja yritys vastuun asiantuntijoista ja se tekee lopullisen päätöksen sertifikaatin myöntämisestä.

Original Sokos Hotel Puijonsarvessa auditointi tehtiin 18.11.2016 ja sertifikaatti myönnettiin 1.12.2016. Green Key -ohjelmapäällikkö Marketta Viljasaari luovutti henkilökohtaisesti sertifikaatin yhtä aikaa myös Original Sokos Hotel Vaakuna Mikkelille 20. päivä joulukuuta 2016 Mikkelissä.

5.5 Yhteenveto hakuprosessista

Hakuprosessin alkuvaiheessa oli jo huomattavissa, että hotellin ympäristövastuuasiat ovat hyvällä tolalla. Iso osa peruskriteereistä täyttyi jo aloittaessa. Myös monen pistekriteerin sisältö on ollut toimintamallissa mukana jo pitkään. Suurimpia muutoksia tuli veden virtaaman säädöissä ja kerroshoidon toimintamallissa jätteen osalta. Ensimmäisenä vuonna riittää, että kaikki 66 pakollista kriteeriä täyttyvät. Puijonsarvessa kuitenkin täyttyi jo aloitusvuonna 34 pistekriteeriä. Tämä jo kertoo

vahvasta sitoutumisesta ympäristötyöhön ja helpottaa tulevien hakemusten tekoa, kun pistekriteeriden määrästä ei tarvitse huolehtia

Työssäni oli tavoitteena tehdä Green Key -hakemus Original Sokos Hotel Puijonsarvelle ja edistää hotellin ympäristötyötä siten, että toiminta täyttää merkin kriteerit ja sertifikaatti myönnetään. Samalla sain myös itselleni paljon hyödyllistä tietoa esimerkiksi siitä, kuinka montaa eri ammattikuntaa tarvitaan hotellin toiminnan ylläpitoon. Sertifikaatin vastaanottaminen joulukuussa päätti työni toiminnallisen osuuden.

Opinnäytetyön toiminnallisen osuuden tekeminen oli mielekästä, sillä ympäristöasiat ja hotellin toiminnot ovat itselleni mielenkiintoisia. Työtä helpotti se, että olin tekemässä syventävää harjoitteluani hotellissa, jolloin toimintaympäristö ja työntekijät tulivat tutuksi jo ennen hakemuksen teon aloittamista. Kesän 2016 remontit ja lomat hidastivat hieman hakuprosessin käynnistymistä. Lokakuussa hakemus kuitenkin saatiin valmiiksi ja lähetettyä, jolloin auditointi ja tuomarointi ehdittiin tehdä vielä samana vuonna. Teoriaosuuden kirjoittaminen oli ajoittain haasteellista, sillä varsinaisesti matkailualalle suunnattuja kirjoja kestävästä kehityksestä ja ympäristötyöstä ei ole paljoakaan tehty. Toisinaan taas täytyi rajoittaa omaa uteliaisuuttaan, jotta keskittyminen pysyisi työlle olennaisessa tiedossa. Uskollisuus omille aikatauluilleen ja aiheen tarkka rajaaminen jo työtä aloittaessa olisi nopeuttanut kirjoitusprosessia huomattavasti.

Puijonsarvessa ympäristötyö on jo oikein hyvällä tolalla, mutta aina voi ja pitää parantaa. Esimerkiksi sähköautojen latauspisteiden lisääminen esimerkiksi pysäköintihalliin, olisi hieno tapa tukea ympäristöystävällisempää autoilua.

LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT

AURINKORINTEEN KOULU 2016. Koulun esittely. [Viitattu 2016-12-01]16Saatavissa: <https://peda.net/kuopio/p/aurinkorinteenkoulu>

ETELÄ-HARTOLAN VESIOSUUSKUNTA s.a. Viemärin käyttöohje. PDF-dokumentti. [Viitattu 2016-01-13] Saatavissa: <http://www.ehvok.fi/lomakkeet.php>

FEE (FOUNDATION FOR ENVIRONMENTAL EDUCATION) 2016a. Criteria – Green Key. [Viitattu 2016-11-04] Saatavissa: <http://www.greenkey.global/criteria/>

FEE (FOUNDATION FOR ENVIRONMENTAL EDUCATION) 2016b. Our programme – Green Key [Viitattu 2016-11-04] Saatavissa: <http://www.greenkey.global/our-programme/>

GREEN KEY 2016. Green Key kriteeristö 2016-2020. PDF-dokumentti. [Viitattu 2016-11-10] Saatavissa: <http://greenkey.fi/wp-content/uploads/2014/12/Green-Key-kriteerist%C3%B6-hotellit-2016-2020.pdf>

GREEN KEY 2017. Kriteeristö & hakemus. [Viitattu 2017-05-20] Saatavissa: <http://greenkey.fi/haku-ohjeet/>

GWSP (GLOBAL WATER SYSTEM PROJECT), 2013-05-24. A majority on Earth face severe self-inflicted water woes within 2 generations: Scientists. EurekAlert! – Science News. [Viitattu: 2017-05-21] Saatavilla https://www.eurekalert.org/pub_releases/2013-05/gwsp-am052313.php

HOOK, Terhi 2016-04-15. Kestävä kehitys matkailuyrityksessä. [Viitattu 2016-04-23] Saatavilla: <http://www.visitfinland.fi/tuoteteemat-ja-tyokalut/kestava-kehitys-matkailuyrityksessa/>

JÄNTTI, Reijo 2016-12-18. Tekninen isännöitsijä [Haastattelu.] Kuopio: Original Sokos Hotel Puijonsarvi

JÄTEKUKKO 2017. Sekajätteen käsittely. [Viitattu 2017-05-16] Saatavissa: <http://www.jatekukko.fi/palvelut/kuopion-jatekeskus/jatteiden-kasittely/sekajatteen-kasittely.html>

KORHONEN, Jari 2016-06-07. Keittiöpäällikkö Frans & Sophie. [Haastattelu] Kuopio: Original Sokos Hotel Puijonsarvi

KUOPION ENERGIA OY 2016. Energiantuotanto. [Viitattu 2016-12-18] Saatavissa: <https://www.kuopionenergia.fi/yritys/tuotanto/>

KÖPPÄ, Leena, HAUTA-HEIKKILÄ, Henna ja HILTUNEN, Maarit 2005. Yhteiskuntavastuu matkailualan yrityksissä. [Viitattu 2017-05-20] Saatavissa: <http://www.visitfinland.fi/wp-content/uploads/2013/05/2005-Yhtkvastuu-matkailualan-yrityksiss%C3%A4.pdf?dl>

LUNCHIE 2016. Käännä hävikkisi voitoksi. [Viitattu 2017-05-18] Saatavissa: <https://b2b.lunchie.fi/#myLunchie>

OJANPERÄ, Harri 2016. Vastuullisuus Sokos Hotelleissa. [Viitattu 2016-11-07] Saatavissa: <https://www.sokshotels.fi/fi/tietoa-meista/vastuullisuus-sokos-hotelleissa>

PENTTI MALASKAN TYÖRYHMÄ 1994-04-18. Kestävä kehitys – Raportti määritelmää pohtineen työryhmän keskusteluista. [Viitattu: 2016-06-05] Saatavissa: http://www.kestäkes.ym.fi/fi-FI/ymparisto/kestava_kehitys/mita_on_kestava_kehitys . Liitetiedosto.

RAFLAAMO 2017a. Frans & Sophie, Kuopio. [Viitattu 2017-05-23] Saatavissa: <https://www.raflaamo.fi/fi/kuopio/frans-sophie-kuopio>

RAFLAAMO 2017b. Ehta – Ravintola. [Viitattu 2017-05-23] Saatavissa: <https://www.raflaamo.fi/fi/kuopio/ehta>

REILUN MATKAILUN YHDISTYS 2016. Mitä on reilu matkailu? [Viitattu 2016-11-07] Saatavissa: <http://www.reilumatkailu.fi/reilun-matkailijan-ohjeet/mita-on-reilu-matkailu/>

S-KANAVA 2016. Original Sokos Hotel Puijonsarvi uudistuu. [Viitattu 2016-08-11] Saatavissa: https://www.s-kanava.fi/uutinen/original-sokos-hotel-puijonsarvi-uudistuu/2539358_11286

S-KANAVA 2017. Historia. Ei päivitystietoa [Viitattu 2017-05-24] Saatavissa: <https://www.s-kanava.fi/web/s-ryhma/historia>

SOKOS HOTELS 2013. Sokos Hotels lanseeraa Break- ja Original-hotellit. [Viitattu 2017-05-20] Saatavissa: https://www.sokshotels.fi/fi/ajankohtaista/uutinen/sokos-hotels-lanseeraa-break-ja/01624086_419607

SOKOS HOTELS 2016. Original Sokos Hotel Puijonsarvi. [Viitattu 2016-08-11] Saatavissa: <https://www.sokshotels.fi/fi/kuopio/sokos-hotel-puijonsarvi>

SOKOS HOTELS 2017. Solo-maailma [Viitattu 2017-05-20] Saatavissa: <https://www.sokshotels.fi/fi/tietoa-meista/solo/solo-maailma>

S-RYHMÄ 2016. Periaatteet ja linjaukset. [Viitattu 2016-11-06] Saatavissa: <https://www.s-kanava.fi/web/s-ryhma/periaatteet-ja-linjaukset>

SUHONEN, Matti 2016-05-31. Talonmies [Haastattelu.] Kuopio: Original Sokos Hotel Puijonsarvi

SUSTAINABLE BRAND INDEX 2017. The Official 2017 Sustainable Brand Index Ranking. [Viitattu 2017-05-21] Saatavissa: <https://www.sb-index.com/2017-finland-official-ranking>

VALTIONEUVOSTON KANSLIA 2016. Yhteiskuntasitoutus – Kestävä kehitys [Viitattu 2017-02-20] Saatavissa: <http://kestavakehitys.fi/sitoutus2050>

VILJASAARI Marketta, 2016-12-18. Green Key -ohjelmapäällikkö. [Suullinen tiedonanto]

VILKKA, Hanna ja AIRAKSINEN, Tiina 2003. Helsinki: Tammi

VISIT FINLAND 2016, Trendit [Viitattu 2016-11-07] Saatavissa: <http://www.visitfinland.fi/tutkimukset-ja-tilastot/trendit/>

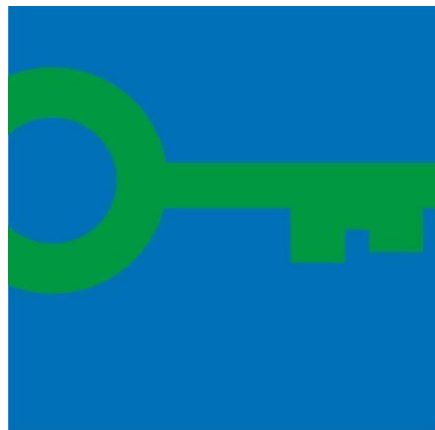
YMPÄRISTÖMINISTERIÖ 2013-06-18. Päivitetty 2016-05-31. Mitä on kestävä kehitys?. [Viitattu 2016-06-05] Saatavissa: http://www.ym.fi/fi-FI/ymparisto/kestava_kehitys/mita_on_kestava_kehitys

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN ASETUS RAKENNUSTEN SISÄILMASTOSTA JA ILMANVAIHDOSTA. 2012-03-30, 2-3. Ympäristöministeriö. Asetus. [Viitattu 2017-05-18] Saatavissa: www.finlex.fi/data/normit/37187-D2-2012_Suomi.pdf

YMPÄRISTÖVASTUU TYÖPAIKALLA 2006. Toim. SARKKINEN, Silja. Helsinki: Edita Prima Oy

GREEN KEY

MATKAILUALAN YMPÄRISTÖMERKKI

Green Key

Kriteeristö 2016 -2020

Hotellit

8 MAJOITUSALAN YMPÄRISTÖOHJELMA GREEN KEY

Green Key on kansainvälinen ympäristömerkki, jonka on saanut jo yli 2 400 majoitusalan yritystä 53 maassa. Ohjelma on suunniteltu alusta lähtien majoitusosalalle, jonka vuoksi se huomioi tehokkaasti alan ominaispiirteet ja on toteutukseltaan käytännönläheinen.

Green Key -ohjelma kasvattaa majoitusalan ympäristötietoisuutta ja edistää kestäväää matkailua. Green Key -merkin saanut hotelli on sitoutunut mm. henkilöstön ja asiakkaiden ympäristötietoisuuden kasvattamiseen, energian- ja vedenkäytön tehostamiseen ja majoitustoiminnan ympäristörasituksen pienentämiseen. Merkki perustuu majoitusosalalle suunniteltuihin ympäristökriteereihin, joiden noudattamiseen ja seurannan raportointiin osallistuja sitoutuu. Ohjelma motivoi niin henkilökuntaa kuin asiakkaitakin osallistumaan ekotekoihin.

Green Key -ohjelma on kansainvälisen ympäristökasvatusjärjestön FEE:n (Federation of Environmental Education) hallinnoima. Suomessa Green Key -merkin myöntää ja sen käyttöä valvoo FEE Suomen kokonaan omistama Suomen Ympäristökasvatus Oy. FEE Suomi on voittoa tavoittelematon yleishyödyllinen ympäristökasvatusjärjestö ja edistää kestäväää kehitystä Suomessa.

Green Key -sertifioidut majoitusalan yritykset voivat hyödyntää kansainvälistä Green Key tunnusta viestinnässään.

Tervetuloa mukaan!

Yhteystiedot:

Green Key

Marketta Viljasaari, Green Key -ohjelmapäällikkö

Suomen Ympäristökasvatus Oy

Karjalankatu 2A, 00520 Helsinki

Puh. 045 600 9250

email: [mar-](mailto:marketta.viljasaari@feesuomi.fi)

[ketta.viljasaari@feesuomi.fi](mailto:marketta.viljasaari@feesuomi.fi) www: www.greenkey.fi

www.greenkey.global

9 GREEN KEY -YMPÄRISTÖMERKIN HAKUPROSESSI

Green Key -ympäristömerkki edellyttää, että hotelli täyttää Green Key -kriteerit. Nämä kriteerit on jaettu kahden eri luokkaan:

- peruskriteerit
- pistekriteerit

Hakijan tulee täyttää kaikki pakolliset peruskriteerit Green Key -merkkiä hakiessaan. Tämän jälkeen hakijan toiminnan tulee täyttää kaikki Green Key -merkin pakolliset kriteerit vuosittain sekä lisäksi vähintään alla olevan taulukon määrittelemä määrä pistekriteereistä:

Vuosi	pro- sent- tia	kpl
1	0%	0
2	5%	6
3	10%	12
4	15%	18
5-9	20%	24
10	50%	59

Mikäli kriteeri koskee toimintoa, jossa hotelli käyttää alihankkijaa tai vuokratyövoimaa, sitouttaa hotelli toimijat Green Keyn mukaisiin toimintamalleihin ja vastaa heidän puolestaan kriteerien toteutumisesta.

Hotellilla tulee olla kirjallisena ympäristöpolitiikka, ympäristötavoitteet sekä näihin liittyvä toimintasuunnitelma. Dokumentit toimitetaan Green Key -hakemuksen liitteenä. Hakemukseen tulee myös muita liitteitä, jotka on listattu tässä dokumentissa ja merkitty seuraavasti:

 = erillinen liite vaaditaan = lisää dokumentti Green Key -ympäristökansioon

Hakemus lähetetään sähköisesti Green Keyille. Green Key käsittelee hakemuksen ja auditoi sen jälkeen hotellin. Auditoinnin tarkoituksena on varmistaa, että hakijan toiminta noudattaa Green Key -kriteeristöä sekä yhdessä suunnitella hotellin ympäristötyötä, sen näkyttä ja kehittämistä.

 -merkki kertoo miten kyseinen kriteerikohta käsitellään auditoinnissa

Green Key-tuomaristo käsittelee hakemuksen ja auditointiraportin, ja päättää sertifiointista. Sertifiointi on voimassa yhden vuoden.

9.1 1. YMPÄRISTÖJOHTAMINEN JA -VASTULLISUUS

Ympäristöjohtaminen on hotellin ympäristötyön hallintaa ja kehittämistä. Johdon sitoutuminen ja kannustava ote ympäristötyöhön luovat perustan ympäristövastuullisen ilmapiirin leviämiseksi koko

henkilöstön pariin. Jotta ympäristötyö olisi suunnitelmallista ja kehittyvää, hotelli tarvitsee ympäristöjohtamiseensa apuvälineitä, kuten yhteisen ympäristöpolitiikan ja konkreettista ympäristötyötä ohjaavan toimintasuunnitelman sekä avainhenkilönä toimivan ympäristövastaavan.

PAKOLLISET PERUSKRITEERIT

<p>1.1. Hotelli noudattaa toiminnassaan Suomen ympäristölakeja ja -asetuksia, ja hotelli täyttää kaikki toimintaansa koskevat lakisääteiset velvoitteet. Hotelli on tietoinen omaa toimintaansa koskevista lakivelvoitteista ja johto seuraa systemaattisesti lakivelvoitteiden mahdollisia muutoksia. Hakemuksen lisätietokenttään tulee kuvata miten lakivelvoitteita ja niiden mahdollisia muutoksia seurataan.</p>	<p>Kirjaa hakemuksen lisätietoihin miten lakivelvoitteita ja niiden mahdollisia muutoksia seurataan.</p> <p>Green Key -ohjelma haluaa globaalisti varmistaa, että sertifioidut kohteet toimivat vastuullisesti. Kansainvälisessä kriteeristöissä on oma kohtansa sosiaalisen vastuullisuuden kysymyksille: ihmisoikeuskysymyksille, saavutettavuudelle, työturvallisuudelle, lasten oikeuksille, yhdenvertaisuudelle ja lapsityövoiman estämiselle. Minimivaatimukset Green Key -kohteille on listattu kansainvälisessä perustasossa: www.greenkey.global. Suomessa perustason vaatimukset sisältyvät jo lakivaatimuksiin.</p> <p>Green Key -hotelleja kannustetaan Suomessakin lakivaatimukset ylittävään vastuullisuuteen muillakin kuin ympäristö vastuullisuuden alueella. Hotelleja kannustetaan kirjatun vastuullisuuspolitiikan tuottamiseen ja julkaisemiseen. Vastuullisuuspolitiikka linjaa yrityksen toimintatavan yli lakivaatimusten vastuullisuuden eri osaalueilla: taloudellinen vastuu, sosiaalinen vastuu, ekologinen vastuu.</p> <p> Lakivelvoitteiden mahdollisia muutoksia voi seurata osoitteesta www.finlex.fi.</p> <p>☒ Hotellin johto on paikalla kertomassa hotellin liiketoinnasta, sen toimintaa koskevien perusvelvoitteiden täyttämistä ja Green Key -työn periaatteista.</p>
<p>1.2. Johto on sitoutunut ympäristötyöhön ja nimitänyt hotelliin ympäristövastaavan. Ympäristövastaava toimii myös Green Key yhteyshenkilönä.</p>	<p>Täytä ympäristövastaavan yhteystiedot hakemukseen.</p> <p>☒ Hotellin ympäristövastaava on paikalla kertomassa hotellin ympäristötyöstä ja Green Key velvoitteiden täyttämistä.</p> <p>Ympäristövastaavan nimittäminen tehostaa ympäristötoimintanne koordinoitua ja antaa sille painoarvoa. Ympäristövastaava toimii yhteyshenkilönä hotelliin liittyvissä ympäristö- ja Green Key -asioissa.</p>

	Ympäristövastaava mm. tukee henkilökunnan
--	---

	<p>ympäristötyötä, kerää hotellin ympäristökuormitustietoja säännöllisesti sekä kehittää ja toimeenpanee ympäristötyötä yhteisen ympäristöpolitiikan ja toimintasuunnitelman pohjalta.</p>
<p>1.3. Hotellilla on kirjallinen ympäristöpolitiikka.</p> <p>Ympäristöpolitiikka on hakemuksen liitteenä.</p>	<p> Kirjallinen ympäristöpolitiikka.</p> <p>Tiiviiseen ja helposti omaksuttavaan muotoon kirjattu ympäristöpolitiikka mahdollistaa koko hotellin henkilökunnan sitoutumisen ympäristötyöhön. Ympäristöpolitiikka antaa kokonaiskuvan hotellin ympäristöjohtamisen periaatteista ja keinoista. Lisäksi politiikkaan kirjataan ne laajemmat, pitkän aikavälin päämäärät ja tavoitetilat, joita hotelli pyrkii ympäristötyöllensä saavuttamaan. Ympäristöpolitiikka voi olla toimipistekohtainen tai hotelliketju/konsernikohtainen. Varmistakaa, että kirjallinen ympäristöpolitiikka on henkilöstön, asiakkaiden ja kumppanienne saatavilla.</p>
<p>1.4. Hotelli tavoittelee ympäristötyössään jatkuvaa parantamista. Hotellilla on kirjatut, vähintään vuosittain tarkasteltavat, konkreettiset ympäristötavoitteet, joille on tavoiteaikataulu ja vastuhenkilöt.</p>	<p> Hotellin ympäristötavoitteet sekä niihin liittyvät toimenpiteet, vastuuhenkilöt ja tavoiteaikataulut.</p> <p>Määrittämällä liiketoiminnan kannalta olennaisimmat vastuullisuuden osa-alueet yritys voi tunnistaa juuri itselleen merkitykselliset seikat ja näkökulmat. Green Key – työhön liittyvät tavoitteet voivat liittyä niin ympäristökuormituksen vähentämiseen kuin henkilökunnan, asiakkaiden tai muiden tärkeiden sidosryhmien ympäristötietoisuuden, -asenteiden ja toimintatapojen edistämiseen. Tavoitteet ovat nimenomaan kyseistä hotellitoimipistettä koskevia. Listakaa vähintään 3 tavoitetta seuraaville 12 kuukaudelle. Lisäksi voi mukana olla pidemmän tähtäimen tavoitteita.</p> <p>Tavoitteet voivat hyvin liittyä myös Green Key – pistekriteereihin ja niiden kasvavaan määrään vuosittain.</p> <p>☒ Auditoinnissa käymme läpi miten edellisen kuukauden tavoitteet on saavutettu ja mitä tavoitteita on kirjattu seuraavalle 12 kuukaudelle.</p>
<p>1.5. Green Key -ympäristöohjelman dokumentaatio on kerätty ympäristökansiksi. Kansio on Green Keyn edustajien saatavilla ja tarkastettavissa.</p>	<p>Ympäristötyönne seurattavuutta ja kokonaisuuden hahmottamista helpottaa kun kaikki ympäristötyöhönne liittyvä tärkeä dokumentaatio on saatavilla yksissä kansissa, joko paperisessa tai sähköisessä muodossa.</p> <p>Liitä ympäristökansioon ainakin: ympäristöpolitiikka, vuosittaiset ympäristötavoitteet, ympäristöviestinnän esimerkkejä (sisäinen ja ulkoinen viestintä), mittaukset ja toimenpiteet, kokousten pöytäkirjat sekä työohjeet. Jätä</p>

	<p>tilaa myös uusien ideoiden keräämiseen. Varmistakaa, että kansio on koko henkilökunnan saatavilla.</p> <p>Green Key -kansio auttaa myös vuosittain uuden Green Key -hakemuksen teossa. Kun keräät dokumentaation vuoden aikana kansioon, on hakemusta lähettäessä helppo kerätä kansiossa tarvittavat liitteet mukaan.</p> <p>☒ Green Key -kansio on auditoijan saatavilla.</p>
<p>1.6. Ympäristövastaava varmistaa, että Green Key kriteerien mukainen toiminta tarkastetaan vuosittain. Ympäristövastaava raportoi tilanteesta johdolle.</p>	<p>Jotta ympäristötyö on jatkuvaa, ympäristövastaava huolehtii ja seuraa ympäristötavoitteiden saavuttamista ja Green Key -kriteerien täyttymistä. Ympäristövastaava myös huomioi edellisissä auditoinneissa esille tulleet tai Green Key -tuomariston esittämät parannusehdotukset.</p>
<p>1.7. Hotelli tekee aktiivista ympäristöyhteistyötä yhden tai useamman tärkeäksi määrittelemänsä sidosryhmän kanssa. Green Key toimenpiteitä käsitellään vuorovaikutuksessa sidosryhmän kanssa vähintään kerran vuodessa.</p>	<p>Green Key -hotellit ovat alalla esimerkkejä systemaattisesta, käytännönläheisestä ympäristötyöstä. Green Key –sertifioitu kohde toimii myös hyvänä esimerkkinä ympäröivälle yhteisölle ja kumppaneilleen ympäristövastuullisuudesta. Kannustakaa myös sidosryhmiänne yhteistyöllä ympäristön hyvinvoinnin edistämiseen ja ympäristötietoisuuden kasvattamiseen.</p> <p>Aktiivisella ympäristöyhteistyöllä tarkoitetaan vähintään kerran vuodessa tapahtuvaa ympäristötietoisuutta lisäävää tai ympäristötekoihin kannustavaa vuorovaikutteista toimintaa hotellin ja sidosryhmän välillä. Se voi tapahtua esim. järjestön, yhteisön, viranomaisen, lähiasukkaiden, oppilaitoksen, päiväkodin tai tavarantoimittajien kanssa. Green Key –hotelleja kannustetaan yhteistyöhön paikallisten Vihreä lippu –koulujen ja –päiväkotien kanssa. www.vihrealippu.fi</p> <p>☒ Dokumentit tehdystä yhteistyöstä auditoijan saatavilla.</p>

PISTEKRITEERIT

<p>1.8. Hotelli mittaa oman hiilijalanjälkensä.</p> <p>Mittauksessa käytettävä työkalu tulee yksilöidä lisätietokentässä.</p>	<p>Hiilijalanjälki kertoo kuinka paljon kasvihuonekaasupäästöjä jonkin tuotteen, toiminnan tai palvelun tuottaminen aiheuttaa.</p> <p>Laskentaan käytettävä työkalu tulee yksilöidä. Laskennassa voidaan käyttää myös Green Keyn tarjoamaa työkalua: http://www.greenkey.global/online-hcmi/ , joka perustuu HCMI -laskentaan.</p> <p>Hotelli tavoittelee hiilijalanjälkensä pienentämistä. Myös päästöjen kompensointiin kannustetaan. www.greenkey.global</p> <p>☒ Auditoinnissa hotelli esittää laskentatavan ja työkalun, toimintamallin päästöjen vähentämiseksi ja/tai kompensoimiseksi.</p>
<p>1.9. Hotelli tukee lähiyhteisössään ympäristön hyvinvointia ja luonnon monimuotoisuutta edistävää toimintaa.</p>	<p>Hotelli on valinnut itselleen ja lähiympäristölleen luontevan ja sopivan tavan osallistua ympäristön hyvinvoinnin edistämiseen lähiympäristössään.</p> <p>Tällainen toiminta voi olla esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • viheralueiden ja luonnonympäristöjen kunnostamista • ulkoilu- ja luontoretkeä, joihin myös paikalliset voivat osallistua • ympäristöyhteistyötä paikallisten esimerkiksi Vihreä lippu -koulujen ja -päiväkotien kanssa <p>☒ Auditoinnissa hotelli esittelee yhteisössä toteutetun ympäristötyön sisältöä ja/tai tuloksia.</p>
<p>1.10. Hotelli toteuttaa toimissaan kulttuurisesti kestävä matkailua arvostaen ja suojellen paikalliskulttuuria ja paikallista elämäntapaa sekä tukee alueen elinvoimaisuutta.</p>	<p>Kulttuurinen kestävyys on muun muassa kulttuuriympäristön, rakennusten, perinteiden ja elämäntapojen säilyttämistä ja suojelemista. Tärkeitä huomioitavia asioita ovat paikalliset perinteet, Lapissa lapinpuvun käyttö, saamelaiskäsityöt ja poronhoidon säilyminen saamelaisten elinkeinona, rannikkoseuduilla esimerkiksi kalastamiseen liittyvät perinteet ja elämäntavat. Paikallisuuden esille tuominen ja kulttuurisen omaleimaisuuden säilyttäminen on tärkeää joka puolella Suomea.</p> <p>☒ hotelli esittelee miten tukee kulttuurista kestävyyttä</p>
<p>1.11. Hotelli ei myy eikä esitlee tuotteita, jotka vaarantavat paikallisen luonnon tai kulttuurin säilymisen.</p>	<p>Hotelli toimii paikallista luontoa ja kulttuuria suojellen myös tehdessään tuotehankintoja. Hotellia kannustetaan myös opastamaan asiakkaita valitsemaan tuotteita ja palveluja, jotka ylläpitävät alueen hyvinvointia.</p> <p>☒ hankintapolitiikka</p>

<p>1.12. Hotelli kerää ja lahjoittaa tarpeettomat tavarat ja materiaalit hyväntekeväisyyteen. Lahjoitukset tehdään harkitusti ja siten, että lahjoitus hyödyttää vastaanottajaa pitkäkestoisesti.</p>	<p>Hotelli toimii vastuullisesti poistettavien tuotteiden ja materiaalien osalta ja pyrkii pidentämään niiden elinkaarta. Käyttökelpoiset tuotteet ovat usein erittäin arvokkaita hyväntekeväisyysorganisaatioille.</p> <p>Kriteeri täyttyy, mikäli hotelli on lahjoittanut viimeisen 12 kuukauden aikana tavaroita tai materiaalia valitsemaansa hyväntekeväisyyskohteeseen.</p> <p> Auditoinnissa hotelli esittää selvityksen lahjoituksen sisällöstä, määrästä ja kohteesta.</p>
<p>1.13. Hotelli on tehnyt Sitoumus 2050 –kestävän kehityksen toimenpiteiden toimuksen.</p>	<p>Hotelli tai omistajayritys on tehnyt kansallisen yhteiskuntasitoumuksen kestävän kehityksen edistämiseksi. www.sitoumus2050.fi</p>

9.2 2. HENKILÖSTÖN OSALLISTAMINEN

Johdon ja henkilökunnan välinen yhteistyö ja sujuva kommunikaatio ovat pohja hotellin pitkäjänteiselle ympäristötyölle. On tärkeää, että ympäristötyöllä on johdon tuki, ja että henkilökunnan jäsenet sitoutuvat Green Key -toimintaan osana päivittäistä työtään ja osaavat informoida asiakkaita hotellin tekemästä ympäristötyöstä.

<h3>PAKOLLISET PERUSKRITEERIT</h3>	
<p>2.1. Johto pitää henkilökunnan kanssa säännöllisesti kokouksia, joissa käydään läpi hotellin nykyinen ympäristötyö ja tulevat toimenpiteet. (liite)</p>	<p> Kokousten pöytäkirjat</p> <p>Henkilökunnan ja johdon yhteisten kokousten tarkoituksena on pitää henkilöstö ajan tasalla hotellin ympäristötyöstä. Lisäksi kokoukset toimivat osallistumisfoorumina, jossa henkilökunta voi esittää toiveitaan ja ideoitaan ympäristötyöhön liittyen. Varmistakaa kokousten säännöllisyys (vähintään kerran vuodessa). Eri osastojen kokemus ja kehitysideat on tärkeää kerätä kehitystyöhön mukaan</p> <p>Etenkin isojen työyhteisöjen kannattaa perustaa henkilökuntaa laajemmin edustava ympäristötyöryhmä, joka toimeenpanee ympäristötyötä sekä tiedottaa siitä yhteistyössä ympäristövastaavan kanssa.</p>

<p>2.2. Ympäristövastaava osallistuu säännöllisesti, vähintään kahdesti vuodessa, johtoryhmän tapaamisiin ja esittelee ympäristötoimenpiteiden tilanteen ja kehittymisen.</p>	<p>Ympäristötyöllä tulee olla johdon tuki, ja siksi säännöllinen vuoropuhelu johdon ja ympäristövastaavan välillä on tärkeää..</p> <p>Etenkin pienemmissä yksiköissä ympäristövastaavan ja johdon välinen tapaaminen voidaan pitää samassa yhteydessä kuin henkilökunnan ja johdon kokoukset.</p> <p> Tapaamisten pöytäkirjat.</p> <p>☒ Tapaamisten pöytäkirjat auditoijan saatavilla.</p>
<p>2.3. Ympäristövastaava ja muut ympäristökysymysten parissa työskentelevät (johtoryhmän jäsenet, kiinteistöhuolto, vahtimestarit, vastaanotto ja keittiö) saavat vuosittain koulutusta omaan työhönsä liittyvissä ympäristöasioissa.</p>	<p>Säännölliset koulutukset lisäävät paitsi motivaatiota ympäristötyöhön, ne myös tukevat hotellin henkilökunnan omaa työkenttäänsä koskevan osaamistason kehittymistä. Hotelli valitsee ja päättää itse millainen koulutus eri henkilöille tukee ympäristötyötä parhaiten.</p> <p>Kirjaa hakemukseen mitä koulutusta on tarjottu ja mitä suunnitteilla. Koulutus voi keskittyä ympäristötyön eri osaalueisiin: kierrätys, lajittelu, vedensäästö, energiansäästö, tai esimerkiksi asiakkaiden innostamiseen mukaan ympäristötyöhön.</p>

	<p> Osoitteessa www.ymparistoosaava.fi on majoitusalan moniulotteiseen toimintakenttään soveltuvaa tietoa ammattilaisten ympäristöosaamisen kehittämiseen.</p> <p>☒ Dokumentit järjestetyistä koulutuksista auditoijan saatavilla.</p>
<p>2.4. Henkilökunnalla on selkeät ohjeet miten ja missä tilanteissa asiakkaille kerrotaan ympäristötyöstä.</p>	<p>Kuvaillaa hakemuksessa miten ympäristötyöstä kertominen toteutetaan ja miten henkilökunnan osaaminen varmistetaan (esim. kokoukset, viikkoinfot, perehdytys jne.)</p> <p>Henkilökunnalla tulee olla riittävä tieto ja osaaminen kertoa asiakkaille mm. minkälaisia toimenpiteitä hotelli tekee ympäristön hyväksi.</p> <p>☒ Hotelli kertoo henkilökunnan toimintamallista</p>
<p>2.5. Huonesiivoushenkilökunnalla on toimintamallinaan, että hotellihuoneiden pyyhkeet ja lakanat vaihdetaan vain asiakkaiden pyynnöstä tai automaattisesti kolmen tai useamman vuorokauden välein. Siivoushenkilökunnalla on kirjalliset ohjeet tästä. (liite).</p>	<p> Kirjallinen työohje liinavaatteiden vaihdolle.</p> <p>☒ Varmistetaan, että työohje on koko siivoushenkilökunnan käytössä ja ympäristökansiossa.</p>

PISTEKRITERIT

<p><i>2.6. Johto kannustaa henkilökuntaa kehittymiseen ja kehittämiseen ympäristökysymyksissä. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi työpajoin, keskusteluin tai käytännön kokeiluin.</i></p>	<p>Koko henkilökunnan keskuudessa on systemaattinen tapa kehittyä ja kehittää hotellin ympäristötyötä. Johto kerää aktiivisesti henkilökunnan ideoita ja ajatuksia ympäristötyön kehittämiseksi. Henkilökunnalla on mahdollisuus pohtia kriittisesti oman työnsä tai hotellin ympäristövaikutuksia ja tehdä parannusehdotuksia.</p> <p>☒ Hotelli kuvaa miten tämä toteutetaan.</p>
<p><i>2.7. Johto kannustaa henkilökuntaa ympäristöystävälliseen liikkumiseen.</i></p>	<p>Pyöräily, kävely ja muu liikunta työmatkalla lisää tutkitusti myös työhyvinvointia. Ympäristöystävällinen liikkuminen kattaa myös joukkoliikenteellä tai kimpakyydein kulkemisen. Tähän on myös työnantajille sopivia tapoja tukea ja kannustaa.</p> <p>☒ Kuvaus miten ympäristöystävälliseen liikkumiseen kannustetaan.</p>

9.3 3. ASIAKKAIDEN OSALLISTAMINEN

Ympäristökasvatus on tärkeä osa Green Key -hotellin toimintaa ja ympäristötyötä. Osallistaminen on yksi ympäristökasvatuksen päämääristä, jonka tavoitteena on kannustaa yksilöitä tai yhteisöjä mukaan ympäristötyöhön. Hotellin näkökulmasta asiakkaiden osallistaminen on keskeisessä asemassa, ja siihen pyritään toisaalta lisäämällä heidän ympäristötietoisuutta ja toisaalta innostamalla heitä konkreettisiin ympäristötekoihin.

PAKOLLISET PERUSKRITERIT

3.1. Green Key -sertifikaatti ja -kyltti ovat näkyvästi esillä.

Hyvä esillepano auttaa saamaan hotellin ympäristötyölle näkyvyyttä, ja tukee myös markkinointia. Green Key merkin näkyminen on jo itsessään osa hotellin ympäristökasvatus-työtä, jossa asiakkaiden kiinnostus ympäristönäkökulmia kohtaan kasvaa.

kuva sertifikaatin ja kyltin sijaintipaikoista. Ensimmäisessä hakemuksessa toimita kuva suunnitellusta sijainnista.

- Sertifikaatti on A4-kokoinen ja kehystetty
- Kyltti on A4-kokoinen kovamuovinen ja vuositarralla ja Green Key –logolla varustettu

Toimita Green Keyille kuvat paikoilleen asetetusta sertifikaatista jatkohakemuksen liitteenä. Ota kuvat riittävän kaukaa, jotta kuvasta näkyy sertifikaatin ja kyltin sijainti tilassa.

Kyltin ja sertifikaatin hyvä näkyvyys varmistetaan.

Kyltin lisäkopioita, ovitarroja ja muuta materiaalia voi tilata: marketta.viljasaari@feesuomi.fi

3.2. Green Key -materiaalia on asiakkaiden helposti saatavissa näkyvällä paikalla.

Hotellivieraat ovat kiinnostuneita, mitä Green Key -merkki tarkoittaa ja edellyttää. Tarjotkaa heille Green Key materiaalia, joka perehdyttää toiminnan pääperiaatteisiin ja sertifikaatin asettamiin ympäristökriteereihin. Varmistakaa, että materiaali on helposti asiakkaan käytettävissä näkyvällä paikalla hotellihuoneissa ja/tai yleisissä tiloissa esim. pöydällä olevassa esitteessä tai info-televisiossa.

Green Key -materiaalin näkyvyys ja saatavuus hotellihuoneissa ja/tai yleisissä tiloissa varmistetaan

Sopivaa infomateriaalia voitte ladata Green Key -nettisivuilta: www.greenkey.fi

3.3. Hotellin www-sivuilla, sosiaalisen median kanavissa ja muussa sähköisessä viestinnässä on tietoa hotellin Green Key -ympäristötyöstä.

Ympäristötyöstänne viestiminen auttaa tavoittamaan paitsi nykyisiä, myös potentiaalisia ympäristötyöstänne kiinnostuneita asiakkaita. Samalla se lisää asiakkaiden ympäristötietoisuutta ja motivoi mukaan ympäristötyöhön. Eri sähköisen viestinnän kanavia kuten verkkosivuja, Twitteriä, Facebookia tai sähköisiä uutiskirjeitä kannattaa käyttää monipuolisesti.

Tarjotkaa verkkosivuillanne kuvaus Green Key toiminnastanne, jossa kerrotte mm. olevanne Green Key sertifioitu hotelli, Green Key -ohjelman periaatteista sekä ympäristötyöstänne. Käyttäkää virallista Green Key -logoa. Viestikää asiakkailleen innostavasti ja kannustavasti esim. ympäristötaivoitteistanne ja kampanjoistanne. Sivulla voi olla myös linkki Green Key -sivuille Suomessa ja kansainvälisesti: www.greenkey.fi www.greenkey.global

Hotellin verkkosivujen kuvaus Green Key -ympäristötyöstä katsotaan auditoinnissa.

Tukea Green Key -ympäristöviestintään:

www.greenkey.fi -> Materiaalit

3.4. Henkilökunta kertoo asiakkaille ympäristötyöstä ja innostaa heitä osallistumaan.

Kuvaillkaa hakemukseen keinoja, joilla kerrotte asiakkaille ympäristötyöstänne, ja kannustatte heitä osallistumaan.

Pienetkin yksityiskohdat saavat asiakkaat kiinnostumaan ympäristötyöstänne:

- Innostakaa asiakkaat ekotekoihin jo vastaanottotilanteessa kertomalla, että olette ympäristömerkitty hotelli, ja että asiakkaat voivat itse vaikuttaa ympäristöön majoittumisensa aikana.
- Hotellin ja asiakkaan ympäristövalinnoista kannattaa kertoa infotauluin, hissijulistein, kyltein tai esitein niin hotellihuoneissa kuin yleisissä tiloissa.
- Ravintolatiloihin mahdollisista sesonki-, luomu- ja /tai lähiruokavaihtoehdoista on hyvä viestiä kyltein esim. aamiaispöydässä tai ravintolan ruokalistassa.

Asiakkaat voi ohjata myös yksityiskohtaisemman ympäristötiedon luokse. Voitte viestiä hotellin ympäristötoiminnasta esim. yleisellä ”ekopisteellä”, sähköisissä infotauluissa tai hotellihuoneen perehdytyskansioissa ja tv-ruuduilla.

Voitte kannustaa asiakkaita myös laajemmin kestävämpien elämäntapojen omaksumiseen heidän oleskelunsa aikana mm. kulutus-, liikkumis- ja ruokailutottumuksiin liittyen.

Tiedot hotellin ja asiakkaiden ympäristövalinnoista ovat asiakkaiden helposti saatavilla

<p>3.5. Vastaanoton henkilökunta osaa kertoa asiakkaille hotellin ympäristötavoitteista, ympäristötyön painopisteistä ja siitä miksi hotelli haluaa tehdä ympäristötyötä. Green Key -kriteerit ja hotellin ympäristötavoitteet ovat asiakkaiden nähtävillä.</p>	<p>Vastaanottohenkilökunta on osaa kertoa asiakkaille mm. seuraavia asioita</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ mitä Green Key -merkin saaminen edellyttää ☐ minkälaista konkreettista ympäristötyötä hotellissa tehdään ☐ minkälaisia ympäristötavoitteita hotellilla on; esim. energiatehokkuus, jätteen vähentäminen <p>☒ Vastaanottohenkilökunta osaa vastata kysymyksiin hotellin ympäristötyöstä Green Key -ohjelmassa.</p>
<p>3.5. Vastaanoton henkilökunta osaa neuvoa asiakkaita julkisen liikenteen käytössä. Aikataulut ja reittioppaat ovat asiakkaiden helposti saatavilla.</p>	<p>Kannustakaa asiakkaita julkisen liikenteen käyttöön (esim. bussi-, laiva- ja raideliikenne). Vastaanottohenkilökunta osaa neuvoa asiakasta julkisen liikenteen mahdollisuuksista sekä opastaa niiden käyttöä alueellaan.</p> <p>☒ Varmistetaan, että julkisen liikenteen aikataulut ja mahdolliset reittioppaat ovat asiakkaiden helposti saatavilla joko paperisena tai sähköisenä.</p>
<p>3.7. Hotelli viestii asiakkailleen näkyvästi ja selkeästi esim. kyltein miten henkilökunta ja asiakkaat voivat säästää energiaa ja vettä (esim. TV, valaistus, lämmitys ja puhtaanapito). (liite)</p>	<p>Hotellin asiakas voi oleskelunsa aikana vaikuttaa itse miten käyttää vettä ja energiaa, joten innostakaa asiakasta niihin liittyviin konkreettisiin ympäristötekoihin näkyvällä tavalla hotellihuoneissa ja/tai yleisissä tiloissa. Innostakaa asiakkaita esimerkiksi suosimaan kylpyjen sijaan suihkuja, ja sammuttamaan turhat valot ja sähkölaitteet kannustavin viestein pöytäkylteissä tai tv-ruuduilla.</p> <p> Kuva kylteistä tai muusta näkyvästä tavasta, jolla innostatte asiakkaita säästämään energiaa ja vettä.</p> <p>☒ Asiakkaille suunnatut energian ja veden säästämiseen liittyvät kannustusviestit</p>
<p>PISTEKRITEERIT</p>	

<p>3.8. Asiakkaille tarjotaan mahdollisuus arvioida hotellin ympäristötyötä.</p>	<p>Systemaattisesti kerätty asiakaspalaute auttaa kehittämään ympäristötyötä ja voi tuoda esille mitkä asiat hotellivieraille on ympäristökysymyksissä tärkeitä. Palaute voi kertoa myös kuinka tärkeänä hotellivieraat pitävät hotellin tekemää ympäristötyötä ja miten arvioivat mahdollisuuksiaan osallistua. Ympäristötyön arviointi on osa asiakkaan kokonaiskokemusta.</p> <p>Kriteeri edellyttää, että hotellilla on systemaattinen tapa kerätä ympäristötyöstään palautetta asiakkailta sekä prosessi palautteiden käsittelyyn ja niistä johdettaviin toimenpiteisiin.</p> <p> Asiakaspalautelomake</p>
	<p>☒ esittää arviointilomakkeen sekä miten palautteisiin reagoidaan.</p>
<p>3.9. Hotelli viestii ympäristötekojen vaikutuksista (esim. vettä säästävien suihkujen merkitys, muovijätteen vähentäminen, lähiruoka)</p>	<p>Kaikki Green Key -hotellit kannustavat asiakkaita osallistumaan ja tekemään ympäristöystävällisiä valintoja yöpymisensä aikana. Hotelleja kannustetaan kertomaan asiakkaalle tämän työn konkreettisista vaikutuksista.</p> <p>Auditoinnissa hotelli esittää esimerkkejä ympäristöviestinnästä, joka kertoo esimerkein tai muilla tavoin ympäristötekojen vaikutuksista.</p> <p> Viestintäesimerkkejä</p>
<p>3.10. Hotelli on tehnyt näkyvän ympäristökampanjan asiakkaille.</p>	<p>Hotelli on kertonut asiakkailleen tekemästä ympäristötyöstään ja/tai asiakkaan mahdollisuuksista tehdä ympäristöystävällisiä valintoja yöpymisensä aikana.</p> <p> Mallimateriaali</p>
<p>3.11. Ympäristöviestintä on sisällytetty yrityksen viestinnän vuosisuunnitelmaan ja suunnitelmassa on huomioitu eri kohderyhmiä.</p>	<p>Ympäristötyö on kiinteä osa hotelliliiketoimintaa ja osa hotellin viestintää. Eri kohderyhmiä voivat olla esimerkiksi kokousvieraat, vapaa-ajanmatkustajat, työmatkustajat, lapsiperheet, kanta-asiakkaat tms.</p> <p> Kuvaus tai kooste viestintäsuunnitelmasta</p>

<p>3.12. Hotelli palkitsee asiakkaitaan ympäristöteosta.</p>	<p>Asiakkaita kannustetaan tekemään kasvavassa määrin ympäristöystävällisiä valintoja. Tällaisia voivat olla pyöränlainaus tai -vuokraus, kasvisruoan valinta tai pyyntö jättää huone siivoamatta useamman yön oleskelun aikana.</p> <p>Hotelli huomioi asiakkaan valinnat ja palkitsee ympäristöystävälliset teot. Tämä voi olla kiitoskyltti pyyhkeen jättämisestä naulakkoon, ilmainen kahvi kasvisruoan valinneelle tai esimerkiksi jäätelöpuikko ympäristöteon tehneelle lapselle.</p> <p>☒ käytännöt asiakkaiden palkitsemisessä.</p>
--	---

9.4 4. YMPÄRISTÖAKTIVITEETIT

Asiakkaille on hyvä tarjota eväitä ympäristötietoisempaan matkailuun myös lähiluonnon kautta. Suomalainen luonto on yksi suurimpia matkailuvalttejamme. Ihmisen luontosuhde vaikuttaa tapaamme kohdella luontoa ja ympäristöä. Green Key -hotellit mahdollistavat asiakkaille helpon tavan tutustua paikalliseen luontoon ja liikkua ekologisesti.

<h3 style="text-align: center;">PAKOLLISET PERUSKRITEERIT</h3>	
<p>4.1. Vastaanotossa on helposti saatavilla tietoa läheisistä puistoista ja luontokohteista.</p>	<p>Tiedot luontokohteiden sijainnista ja tavoitettavuudesta innostavat asiakkaita tutustumaan lähialueen ympäristöaktiviteetteihin. Kirjatkaa hakemukseen esimerkkejä niistä kohteista, joista on saatavilla tietoa vastaanotossa.</p> <p>Alueenne tarjoamia mahdollisuuksia kannattaa hyödyntää monipuolisesti. Kohteita voivat olla mm. erilaiset luontoretkeily- ja -aktiviteettikohteet, luonnonsuojelualueet, kulttuurimaisemat, luontokeskukset, puutarhat sekä ulkoilu- ja seikkailupuistot.</p> <p>☒ Tieto lähialueiden luontokohteista on asiakkaiden helposti saatavilla.</p>
<p>4.2. Hotelli tarjoaa asiakkaille tietoa pyöräreiteistä ja polkupyörien sekä muiden ekologisten liikkumisvälineiden vuokraus- ja lainausmahdollisuuksista.</p>	<p>Kertokaa hakemuksessa pyörien vuokraus tai lainaus mahdollisuuksista, ja mitä muita ekologisia liikkumisvälineitä tarjoatte.</p> <p>☒ Tieto pyöräreiteistä ja polkupyörien tai muiden ekologisten liikkumisvälineiden vuokraus- ja lainausmahdollisuuksista on asiakkaiden saatavilla.</p>
<h3 style="text-align: center;">PISTEKRITEERIT</h3>	
<p>4.3. Hotelli kannustaa asiakkaita liikkumaan ympäristöystävällisesti.</p>	<p>Hotelli viestii näkyvästi ekologisista vaihtoehdoista esimerkiksi kohteessa ja hotellin lähialueella liikkumisessa, tai lentokentälle/juna-asemalle kulkiessa.</p> <p>☒ Asiakkaille suunnatut ekologiseen liikkumiseen liittyvät kannustusviestit ovat selkeitä ja hyvin näkyvillä.</p>

<p>4.4. Asiakkailta on mahdollisuus lainata tai vuokrata polkupyöriä tai muita ekologisia liikkumisvälineitä suoraan hotellista.</p>	<p>Hotelli on hankkinut ja tarjoaa asiakkaidensa käyttöön (vuokraus tai lainaus) liikkumisvälineitä ekologiseen liikkumiseen. Näitä voivat olla polkupyörät, soutuveneet, potkupyörät, rullaluistimet, potkukelkat ym.</p> <p>Asiakkaita informoidaan näistä mahdollisuuksista esimerkiksi vastaanotossa tai huone-tv:n kautta.</p> <p>☒ Auditoinnissa hotelli kertoo mitä vaihtoehtoja asiakkaille tarjotaan ja miten niistä kerrotaan</p>
<p>4.5. Hotelli järjestää ympäristökasvatustoimintaa itse tai kumppanin kanssa eri kohderyhmille esimerkiksi yrityksille ja kokousvieraille, aikuisille, perheille, nuorille ja lapsille.</p>	<p>Hotellivierailu on mahdollisuus osallistua toimintaan, joka mahdollistaa uuden oppimisen luonnosta, ympäristöstä, kestävästä elämäntavasta tai esimerkiksi alueen erityispiirteistä.</p> <p>Esimerkkejä tästä ovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osallistuminen erilaisiin teemapäiviin asiakkaille näkyvin tavoin esim. Earth Hour, Maailman ympäristöpäivä, Earth Day • opastetut luontokierrokset tai luontopolut • tiedottaminen jokamiehenoikeuksista http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Julkaisut/Esitteet/Jokamiehenoikeudet_esite(4450) (suomi, ruotsi, englanti) • asiakkaiden osallistuminen luonnonympäristöjen hyvinvoinnin edistämiseen, viheralueiden ylläpitoon esim. kasvien istutukseen, pihataukoisiin • kestävä kehityksen tapahtumien järjestäminen yhteistyössä lähiyhteisön esim. koulun tai päiväkodin kanssa. <p>Green Key kannustaa erityisesti luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen tähtääviin toimenpiteisiin.</p> <p> Kuvaus järjestetystä toiminnasta</p>
<p>4.6. Hotelli välittää tietoa alueen luontoretkistä ja muista luontopalveluista.</p>	<p>Hotelliasiakas löytää hotellivierailunsa aikana helposti tietoa alueen luontopalveluista. Tällaisia voivat olla esitteet, linkit hotellin www-sivuilta tai palveluntarjoajien esittelyt hotellissa.</p> <p>http://www.hel.fi/www/uutiset/fi/ymparistokeskus/luontoret_kikalenteri-010416 www.suomenlatu.fi</p> <p>☒ Mitä tietoa ja missä esillä.</p>

<p>4.7. Hotelli kannustaa asiakkaita jatkamaan ympäristöystävällisiä käytäntöjä myös kotona tai työpaikalla.</p>	<p>Green Key -hotellit näyttävät esimerkkiä ja mahdollistavat asiakkaille osallistumisen monin tavoin. Monia näistä voi monistaa myös kotiin tai työpaikalla: kierrätys, vedensäästö, energiansäästö, annostelijat tai yksittäispakkauksen välttäminen. Kriteeri täyttyy, mikäli hotelli kannustaa asiakkaita monistamaan hotellissa näkemiään hyviä käytäntöjä myös muihin ympäristöihinsä.</p> <p>☒ Auditoinnissa hotelli esittelee miten asiakkaita on kannustettu viemään hotellissa näkemiään hyviä käytäntöjä myös kotiin.</p>
<p>4.8. Hotelli tarjoaa asiakkailleen tietoa lähialueen Blue Flag -rannoista</p>	<p>Blue Flag -ohjelma tähtää rantojen ja vesistöjen suojeluun. Suomessa Blue Flag -ohjelma toistaiseksi vain Ahvenanmaalla.</p> <p>www.blueflag.global</p>

9.5 5.VEDENSÄÄSTÖ

Suoraa vedenkulutusta vähentämällä hotelli voi pienentää paitsi ympäristökuormitustaan myös taloudellisia kustannuksia. Vaikka juomavedestä ei Suomessa ole toistaiseksi puutetta, suoran vedenkulutuksen vähentäminen säästää niin veden hankintaan, puhdistukseen ja pumppaukseen sekä jäteveden puhdistukseen tarvittavien kemikaalien määrää sekä energiaa. Lämpimän veden osalta veden kulutuksen vähentäminen säästää lämmitykseen kuluva energiaa.

<h3>PAKOLLISET PERUSKRITEERIT</h3>	
<p>5.1. Veden kokonaiskulutus mitataan vähintään kuukausittain. (liite)</p>	<p>Säännöllinen kokonaisvedenkulutuksen seuranta antaa arvokasta tietoa ympäristökuormituksestanne ja auttaa havaitsemaan mahdollisia kulutuspiikkejä. Seuratkaa vedenkulutusta myös suhteutettuna asiakasmääriin.</p> <p>Hotellilla tulee olla myös toimintamalli virhetilanteisiin tai kulutuspiikkeihin reagointiin.</p> <p> Kuukausittaiset vedenkulutuksen seurantaraportit.</p> <p>☒ Hotelli osaa kertoa raportoinnista ja seurannasta sekä toimintamenetelmistään yllättävien kulutuspiikkien havaitsemiseen ja mahdollisista korjaustoimenpiteistä.</p>
<p>5.2. Uudet wc-istuimet ovat vettä säästäviä (vedenkulutus max. 6 litraa huuhtelukerralla)</p>	<p>☒ Tiedot viimeisen 12 kk aikana hankittujen wcistui- mien vedenkulutuksesta ovat auditoijan saatavilla.</p>

<p>5.3. Henkilökunta tarkastaa säännöllisesti, etteivät vesihanat tai wc-säiliöt vuoda.</p>	<p>Vettä tiputtavat hanat tai vuotavat tuhlaavat vettä ja aiheuttavat näin sekä ympäristöarastitusta että ylimääräisiä kustannuksia.</p> <p>Vuotojen syynä voi olla esimerkiksi vesikalusteiden tiivisteiden kovettuminen. Pienetkin wc-istuimen vuodot voi todeta asettamalla palan paperia istuimen sisäseinään, kohtaan josta vesi virtaa pönttöön. Jos paperi kastuu, wc vuotaa. Vuotava wc-istuin voi kuluttaa vettä tuhansia litroja vuodessa.</p> <p>☒ Hotelli esittää henkilökunnan toimintaohjeet vuotavien hanojen ja wc-säiliöiden tunnistamiseen ja huoltoon.</p>
--	---

<p>5.4. Vähintään 75%:ssa suihkuista virtaama on max. 9 l/min (mittaustulos 5 huoneesta hakemukseen)</p>	<p>Ilmoita vähintään viidestä eri hotellihuoneesta mitatut suihkujen virtaamat hakemukseen (x litraa/min).</p> <p>Suihkujen virtaaman voi tarkistaa asettamalla suihku 10 litran ämpäriin ja mitata näin siihen minuutissa kertynyt vesimäärä. Mikäli suihkussa on ekonappi, mittaa virtaama ekonappirajoittimen maksimivirtaamalla.</p> <p>☒ tiedot tekniikoista, joilla suihkujen virtaamaa rajoitetaan ovat auditoijan saatavilla. Lisäksi suihkujen virtaama mitataan auditoinnissa kahdesta eri hotellihuoneesta.</p> <p>Suihkuveden virtaamaa voi pienentää esim. seuraavin teknisin toimenpitein:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ vaihtamalla vettä säästäviin suihkupäihin ☐ kahvan ja letkun väliin asetettaviin virtaussäätimiin / poresuuttimiin ☐ vedenpainetta säättämällä <p>Varmistakaa tarvittaessa asiantuntijan kanssa virtaamäsäätöjen vaikutukset laitteistojen toimivuuteen.</p>
---	--

<p>5.5. Vähintään 75%:ssa vesihanoista virtaama on max. 8 l/min (mittaustulos 5 huoneesta hakemukseen)</p>	<p>Ilmoita vähintään viidestä eri hotellihuoneesta mitatut hanojen virtaamat hakemukseen (x litraa/min).</p> <p>Vesihanojen virtaaman voi mitata virtaamamittarilla tai asettamalla mitta-asteikolla varustettu astia hana alle ja mittaamalla siihen minuutissa kertynyt vesimäärä. Mikäli hanoissa on ns. ekonappi, mittaa virtaama ekonapin rajoittamalla maksimivirtaamalla.</p> <p>☒ tiedot tekniikoista, joilla hanojen virtaamaa rajoitetaan ovat auditoijan saatavilla. Lisäksi hanojen virtaama mitataan auditoinnissa kahdesta eri hotellihuoneesta.</p>
---	--

<p>5.6. Pisuaarit on varustettu sensoreilla, ne ovat vettä säästäviä tai vedettömiä.</p>	<p>Vedettömillä pisuaareilla voidaan säästää merkittävä määrä vettä ja kustannuksia vuosittain. Vettä säästävillä pisuaareilla tarkoitetaan painonapilla toimivia pisuaareja, joiden vedenkulutus on max. 3 l/huuhtelu.</p> <p>☒ tiedot pisuaarien vedenkäytöstä/vedettömyydestä ovat auditoijan saatavilla.</p>
<p>5.7. Uudet astianpesukoneet ovat vettä säästäviä laitteita, joissa vedenkulutus on max. 3,5 l/kori.</p>	<p>☒ Tekniset tiedot viimeisten 12 kk aikana hankittujen astianpesukoneiden vedenkulutuksesta ovat auditoijan saatavilla.</p>
<p>5.8. Astianpesukoneiden läheisyydessä on ohjeet veden ja energian säästämiseksi. (liite)</p>	<p>Laitteistojen energia- ja vesitehokas käyttö tuo myös kustannussäästöjä ja voi pidentää laitteiden käyttöikää. Huomioikaa henkilökunnan ohjeistuksessa esimerkiksi seuraavia asioita:</p> <p>Pese täysia koneellisia</p> <p>Annostele pesuaine tarkkaan, älä yliannostele</p>

	<p>Puhdista ruokatähteet</p> <p>Vältä turhaa esihuuhtelua juoksevassa vedessä</p> <p>Valitse sopiva pesuohjelma astioiden likaisuuden mukaan</p> <p>Käytä pikaohjelmaa, kun mahdollista</p> <p> veden- ja energiansäästöohjeet</p> <p>☒ Ohjeistuksen sijainti astianpesukoneiden läheisyydessä katsotaan</p>
--	--

<p>5.9. Kaikki jätevesi puhdistetaan. Jätevesiä koskevia lakivaatimuksia noudatetaan.</p>	<p> Jätevesiä koskevat lakivaatimukset: www.finlex.fi</p>
--	---

PISTEKRITEERIT

<p><i>5.10. Erilliset vesimittarit ovat käytössä alueilla, joissa vedenkulutus on runsasta.</i></p>	<p>Kirjatkaa erillisten vesimittarien lukemat ylös säännöllisesti (väh. 1krt/kk), jotta voitte saada yksityiskohtaista tietoa kulutuksestanne sekä asettaa säästötavoitteita. Otollisia kohteita on esim. keittiö ja sauna-/allasosasto.</p> <p>☒ Tiedot vesimittareiden lukemista sekä menettelytavoista yllättävien vedenkulutuspiikkien kohdalla ovat auditoijan saatavilla</p>
---	--

<p>5.11. Uudet astianpesu- ja pyykinpesukoneet ovat ammattikäyttöön tarkoitettuja laitteita.</p>	<p>Ammattikäyttöön suunnitellut laitteet ovat usein tehokkaampia kuin kotikäyttöön soveltuvat. Kriteeri koskee tiloja, joissa astioita tai pyykkiä pestään suuria määriä (esim. keittiö ja pesula).</p> <p>☒ Hotelli listaa viimeisen 12 kk aikana hankitut laitteet</p>
<p>5.12. Uudet wc-istuimet on varustettu kaksoishuuhtelulla: 3/6 litraa.</p>	<p>Kriteeri koskee viimeisen 12kk aikana hankittuja WC-istuinta hotellihuoneissa, yleisissä tiloissa ja henkilökunnan tiloissa.</p> <p>☒ Tiedot uusien WC-istuinten kaksoishuuhtelusta auditoijan saatavilla.</p>
<p>5.13. Yleisten tilojen vesihanojen virtaama on alle 6 litraa minuutissa.</p>	<p>Kirjaa virtaama hakemukseen.</p> <p>Vesihanojen virtaaman voi arvioida virtaamamittarilla tai asettamalla mitta-astia ulostuloputken alle ja mittaamalla siihen minuutissa kertynyt vesimäärä. Mikäli hanoissa on ns. ekonappi, mittaa virtaama ekonapin rajoittamalla virtaamalla.</p> <p>☒ Tiedot hanojen virtaamista ovat auditoijan saatavilla. Lisäksi hanoista otetaan virtaamanäytteet.</p>
<p>5.14. Yleisten tilojen wc-istuimet kuluttavat vettä max. 6 l/huuhtelukerta.</p>	<p>☒ Valmistajan tiedot WC-istuinten vedenkulutuksesta ovat auditoijan saatavilla.</p>

<p>5.15. Yleisten tilojen vesihanat on varustettu sensoreilla.</p>	<p>☒ Sensorit yleisten tilojen vesihanoissa katstotaan</p>
<p>5.16. Ns. harmaata vettä tai piha-alueiden hulevettä kerätään ja hyödynnetään uudestaan turvallisesti (esimerkiksi piha-alueiden puhdistukseen).</p>	<p>Hulevettä on esim. sadevesi tai sulamisvesi, ja sitä voidaan hyödyntää esim. viheralueiden kasteluun tai piha-alueiden puhdistukseen.</p> <p>Jätevesi on niin sanottua harmaata jätevettä, jos se on peräisin ainoastaan pesemisestä, siivoamisesta, keittiöstä tai muusta vastaavasta.</p> <p>☒ Tiedot hulevesien hyötykäytöstä auditoijan saatavilla</p>

<p>5.17. Ulkouima-altaat on katettu haihtumisen vähentämiseksi.</p>	<p>☒ Tieto ulkoaltaan/-altaiden suojauksesta on auditoijan saatavilla</p> <p>Uima-altaan kate on käytössä aukioloaikojen ulkopuolella tai hiljaisina kausina. Kun ilma on lämpimämpää kuin altaan vesi, kate vähentää haihtumista. Kun ilma on kylmempää, se estää myös lämmön karkaamista.</p>
<p>5.18. Uima-altaat tarkastetaan säännöllisesti vuotojen varalta.</p>	<p>☒ menettelytavat altaiden säännölliseen tarkistukseen</p> <p>Säännöllinen seuranta voi olla tarkkailuun tai mittaukseen perustuvaa, ja sen tulee mahdollistaa nopea reagointi vuototilanteissa. Kriteeri koskee sekä sisä- että ulkouima-altaita.</p>
<p>5.19. Hotellissa on käytössä tunnistimet vesivahinkojen ja vuotojen havaitsemiseksi ja vianetsinnän helpottamiseksi.</p>	<p>☒ tiedot käytössä olevasta vesivahinkojen- ja vuotojen tunnistinjärjestelmästä.</p>
<p>5.20. Hotellilla on käytössään lämmöntalteenotto vedestä.</p>	<p>☒ tiedot käytössä olevasta veden lämpöenergian talteenottojärjestelmästä.</p>
<p>5.21. Asiakkaille on tarjolla konkreettiset ohjeet vedenkäytöstä ja mahdollisuuksista säästää vettä. Nämä ohjeet sisältävät myös tiedon vedensäästön ympäristövaikutuksista.</p>	<p> ohjeet vedenkäytöstä, -säästöstä sekä siihen liittyvistä ympäristövaikutuksista.</p>
<p>5.22. Asiakkaille viestitään suomalaisen hanaveden juomakelpoisuudesta.</p>	<p> viestintämateriaali.</p> <p>Hanaveden juominen on ekoteko ja harvinainen ylellisyyttä, josta kannattaa viestiä erityisesti ulkomaisille vieraille.</p>
<p>5.23. Hotellilla on erillinen vesipullojen täyttöpiste.</p>	<p>Täyttöpisteellä tarkoitetaan asiakkaille tarjottavaa mahdollisuutta täyttää omat vesipullonsa. Piste on myös hotelliin poikkeavien asiakkaiden käytössä.</p>
	<p>☒ Auditointikierron</p>

5.24. Hotellihuoneissa on ainoastaan suihkut. Kylpy- ja muut ammeet vain sauna-, kylpylä- tms. osastolla.

Huoneiden varustus katsotaan auditointikierroksella.

Suihkussa käynti kuluttaa huomattavasti vähemmän vettä kuin kylpeminen. Viiden minuutin suihku kuluttaa vettä noin 45 litraa, kun kylpy voi kuluttaa jopa 200 litraa vettä.

9.6 6. PUHTAANAPITO

Huonesiivous on avainasemassa päivittäisessä ympäristötyössä Green Key -hotelleissa. Ympäristövastuullinen siivous optimoi kemikaalien, energian, materiaalien ja vedenkulutuksen päivittäisessä työssä.

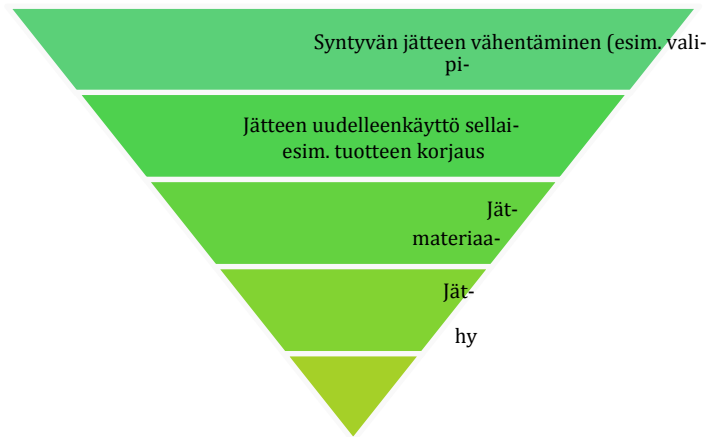
Tukea puhtaanapidon ympäristöosaamisen kehittämiseen: www.ymparistoosaava.fi/puhdistuspalveluala

PAKOLLISET KRITEERIT	
<p>6.1. Hotellihuoneissa on kyltit, jotka kertovat, että pyyhkeet ja lakanat vaihdetaan vain asiakkaiden pyynnöstä tai automaattisesti kolmen tai useamman vuorokauden välein. (liite)</p>	<p>Hotellihuoneissa tulee olla asiakkaille tieto liinavaatteiden vaihtoprosessista. Asiakkaita kannustetaan käyttämään pyyhettä pidemmissä yöpymisissä useamman päivän ajan ja annetaan ohjeet tämän valinnan tekemiseksi. Lakanoiden vaihtoväli voi olla standardina esimerkiksi kolmen vuorokauden välein.</p> <p> liitä hakemukseen ja ympäristökansioon kylteissä oleva teksti tai kuva kyltistä.</p> <p>☒ kyltit sekä menettelytavat pyyhkeiden ja lakanoiden vaihtamiselle</p>
<p>6.2. Hotellin päivittäisessä siivouskäytössä olevat puhdistus- ja pesuaineet ovat ympäristömerkittyjä.</p>	<p> Liitä hakemukseen ja ympäristökansioon tiedot käyttämienne päivittäisten pesu- ja puhdistusaineiden ympäristömerkinnästä (kolmannen osapuolen myöntämä, yksilöi ympäristömerkki/tuote) tai valmistajan kirjallinen selvitys vastaavien kriteerien täyttymisestä.</p> <p>Puhdistus- ja pesuaineiden kolmannen osapuolen ympäristömerkkejä ovat esim. Joutsenmerkki sekä EUympäristömerkki. Molemmat täyttävät tiukat ympäristövaatimukset huomioiden tuotteiden koko elinkaaren aikaisia ympäristövaikutuksia ml. raaka-aineet, valmistus, käyttö sekä loppusijoitus.</p> <p> </p> <p>☒ hotelli esittää tiedot päivittäisessä käytössä olevien puhdistus- ja pesuaineiden ympäristömerkinnästä tai vastaavien kriteerien täyttymisestä.</p>
<p>6.3. Desinfiioivia puhdistusaineita ei käytetä päivittäisessä siivouksessa. Muulloin niitä</p>	<p>Desinfiioivat puhdistusaineet ovat haitallisia ympäristölle, ja niiden käyttö tuhoaa myös ihmiselle hyödyllisiä mikrobeja. Siksi niiden käyttöä on syytä rajoittaa vain</p>

<p>käytetään harkitusti ja vain tarvittaessa tai vain määräysten edellyttämällä tavalla.</p>	<p>niihin kohteisiin ja/tai tilanteisiin, joissa vaaditaan erityisen tarkkaa hygieniää.</p> <p>☒ tiedot käytössä olevista desinfiioivista aineista sekä niiden käytöstä.</p>
<p>6.4. WC- ja talouspaperit sekä paperipyyhkeet ovat ympäristömerkittyjä tuotteita.</p>	<p>Yksilöi tuotteiden ympäristömerkit hakemuksen liitteessä.</p> <p>☒ tiedot viimeisen 12 kk aikana hankittujen WC- ja talouspaperien sekä mahdollisten paperipyyhkeiden ympäristömerkinnästä (tai kirjallinen selvitys vastaavien kriteerien täyttymisestä)</p>
<p>PISTEKRITEERIT</p>	
<p><i>6.5. Hotellin käyttämät astianpesuaineet ja pyykinpesuaineet ovat ympäristömerkittyjä. Kriteeri koskee myös alihankintana tehtävää pesupalvelua.</i></p>	<p> yksilöi käytettävät pesuaineet ja niiden ympäristömerkit.</p>
<p><i>6.6. Siivouksessa käytetään mikrokuituliinoja veden, ja pesuaineden ja kemikaalien säästämiseksi.</i></p>	<p>Mikrokuituliinojen käyttö vähentää tarvittavien kemikaalien määrää ja säästää myös vettä.</p>
<p><i>6.7. Hotelli välttää hajusteiden käyttöä puhtaanapidossa ja pyykinpesussa.</i></p>	<p>☒ tieto käytettävistä pesuaineista ja niiden hajusteettomuudesta</p>
<p><i>6.8. Hotelli käyttää pesupalvelunaan samalla paikkakunnalla tai lähialueella sijaitsevaa pesulaa minimoidakseen kuljetusmatkan.</i></p>	<p>Käyttämällä lähellä sijaitsevaa pesulaa vähennetään liinavaatelogistiikasta aiheutuvia päästöjä ☒ tieto lähipesulan käytöstä</p>
<p><i>6.9. Kaikki asiakkaiden käyttöön tarjottavat shampoot ja saippuat ovat ympäristömerkittyjä.</i></p>	<p> yksilöi käytettävät shampoot ja saippuat ja niiden ympäristömerkit.</p>

9.7 7. JÄTTEEN VÄHENTÄMINEN, LAJITTELU JA KIERRÄTYS

Suomen ja EU:n jätehuoltoa on ohjannut jo vuodesta 2008 viisiportainen tärkeysjärjestys, joka edistää kierrätysyhteiskunnan kehittymistä ja minimoi kaatopaikoille päätyvän materiaalin määrän:

PAKOLLISET PERUSKRITEERIT

<p>7.1. Hotelli huolehtii jätteiden asianmukaisesta lajittelusta jätelain ja kunnallisten jätehuoltomääräysten mukaisesti vähintään seuraaviin kategorioihin: metalli, lasi, energiajäte, paperi, biojäte ja pahvi. Mikäli jonkin jätteen kuljetusta ja käsittelyä ei ole paikkakunnalla järjestetty, voidaan se jättää pois.</p>	<p>Kirjatkaa hakemukseen lista hotelleja lajiteltavista jätelajeista.</p> <p>☒ Lajittelu- ja keräyspisteet katsotaan auditointikierroksella</p>
<p>7.2. Hotelli, heidän palveluntarjoajansa tai kiinteistöhuoltopalvelu huolehtii eri jätelajien jatkokuljetuksesta ja -käsittelystä. Mikäli jättekuljetuksen hankinta on ulkoistettu, hotelli vastaa kriteerin toteutumisesta heidän puolestaan ja käy läpi toimintamallin esimerkiksi kiinteistöhuoltoyhtiön kanssa.</p>	<p>☒ Hotelli esittelee mahdolliset jätehuoltopalvelun kanssa tehdyt sopimukset jätelajien jatkokuljetuksesta ja -käsittelystä.</p>
<p>7.3. Hotelli huolehtii jätteenkuljetuksista lakivaatimuksia ja jätehuoltomääräyksiä noudattaen.</p>	<p>Jätelaki: www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20110646</p>

<p>7.4. Hotellin asiakkaille ja henkilökunnalle on selkeät ohjeet jätteen lajittelusta ja käsittelystä. Tarvittaessa käytetään eri kielisiä versioita tai kuvasymboleja.</p>	 liitä kuvia tai ohjetekstit hakemukseen (esim. hotellihuoneet, ravintola) sekä ympäristökansioon. Ohjeet sijoitetaan näkyvälle paikalle jättepisteiden läheisyyteen. Green Key suosittelee kuvasymbolien käyttöä.
	<p>Vinkki! Lajitteluohjeita saa kunnalliselta jätehuoltoviranomaiselta tai jätehuoltoyhtiöltä esim. Helsingin seudun ympäristöpalvelusta (HSY).</p>
<p>7.5. Kertakäyttöastioita käytetään vain poikkeustapauksissa esim. allasosastoilla, isoissa tapahtumissa, kuntosali- ja kylpylä-alueilla sekä take away -annoksissa.</p>	<p>Kuvatkaa hakemuksessa ne mahdolliset poikkeustilanteet, joissa käytätte kertakäyttöastioita. Kertakäyttöastioiden käyttö muussa päivittäisessä toiminnassa ei ole sallittua.</p>
<p>7.6. Mikäli hotellissa järjestetään suuria (yli 500 ihmisen) tilaisuuksia, joissa käytetään kertakäyttöastioita, tulee astiat valita kierrätettävistä tai biohajoavista materiaaleista sekä järjestää niille asianmukaiset kierrätyspisteet ja ohjeistaa asiakkaat käyttämään näitä kierrätyspisteitä.</p>	<p>Mikäli hotelli järjestää suuria tapahtumia esim. puisto-konsertteja, johon ei voida olettaa olevan riittävästi kestoastioita, hotelli huolehtii, että tilaisuudessa käytettävät kertakäyttöastiat ovat kierrätettävissä ja asiakkaille on selkeillä infoilla varustettu kierrätyspisteet.</p> <p>☒ menettelytapaohje mikäli ko. tilaisuuksia järjestetään</p>
<p>7.7. Vaaralliseksi luokiteltavat jätteet säilytetään erillisissä astioissa ja kierrätetään asianmukaisesti (esim. paristot, lamput, maalit, kemikaalit ym.)</p>	<p>Vaarallisilla jätteillä (ent. ongelmajäte) tarkoitetaan ihmisen terveydelle tai ympäristölle vaarallisia jätteitä, joiden säilytykseen ja käsittelyyn tulee kiinnitetä erityistä huomiota ja varovaisuutta. Tuotteen pakkauksessa olevat mahdolliset varoitusmerkit kertovat, että tuote on myös vaarallista jätettä.</p> <p>Lisätietoa: www.vaarallinenjate.fi ☒ kierrätyspiste katsotaan auditoinnissa.</p>
<p>7.8. Vaaralliseksi luokiteltavat jätteet kuljetetaan turvamääräyksiä noudattaen asianmukaiseen käsittelylaitokseen ja kuljetuksesta tehdään jätelain edellyttämä siirtoasiakirja.</p>	<p>Jätelaki: www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20110646</p> <p>☒ Hotelli kuvaa toimintamallin ja siirtoasiakirjojen hallinnan.</p>

<p>7.9. Jokaisessa kylpyhuoneessa ja wc:ssä on roskakori.</p>	<p>Asiakkailla tulee olla ohjeet ja mahdollisuus sijoittaa roskakoriin ne jätteet, joita ei saa huuhdella alas wcistui- mesta. Tämä vähentää vedenkulutusta, viemärien tuk- keutumista, sekä viemäriin kuulumattomien asioiden ku- ten hygieniatuotteiden päätymistä viemäriverkostoon.</p> <p>☒ Katsotaan auditointikierroksella</p>
--	---

PISTEKRITERIT

<p><i>7.10. Hotelli mittaa jätemäärät ja- keittain kuukausittain. Lisäksi ho- tellilla on toimintasuunnitelma jä- temäärän pienentämiseksi.</i></p>	<p>Hotellilla on seurantajärjestelmä syntyvien eri jätelajien määrän mittaamiseen ja seurantaan. Tarkka lajittelu ja kierrätys säästävät luonnonvaroja, kun uusiokäyttöön kel- paavaa materiaalia voidaan käyttää hyödyksi.</p> <p> jätemäärien seurantamalli tai -raportti</p>
---	--

<p><i>7.11. Asiakkailla on mahdollisuus lajitella jätteet vähintään seura- viin jakeisiin: paperi, lasi, pullot, paristot, biojäte.</i></p>	<p>Asiakkailla tarjottavat lajittelumahdollisuuden vähentä- vät syntyvän sekajätteen määrää. Näkyvän lajittelumah- dollisuuden tarjoaminen kertoo asiakkaille osaltaan ympä- ristöasioiden tärkeydestä hotellissa.</p> <p>☒ auditointikierroksella katsotaan asiakkaille tarkoite- tut lajittelupisteet.</p>
<p><i>7.12. SER-jätteen keräys ja kierrä- tys on huolehdittu.</i></p>	<p>Sähkö- ja elektroniikkaromu sisältää metalleja ja muista ainesosia, jotka voidaan kierrättää materiaalina ja vähen- tää uuden materiaalin hankinnasta syntyvää ympäristöra- situsta.</p>
<p><i>7.13. Hotellitekstiilit kierrätetään uusiokäyttöön.</i></p>	<p>Hotellitekstiilit voivat käsittää henkilökunnan työvaatteita, liinavaatteita tai muita tekstiilejä.</p> <p>Materiaaleille uusia käyttötarkoituksia voit kysyä myös www.globehope.com</p>
<p><i>7.14. Hotellihuoneissa on lajittelu- roskakorit.</i></p>	<p>Lajitteluroskakorit auttavat vähentämään hotellihuoneista syntyvän sekajätteen määrää.</p> <p>☒ Auditointikierros</p>
<p><i>7.15. Jokaisessa wc:ssä on lajitte- luroskakori.</i></p>	<p>Lajitteluroskakorit wc-tiloissa vähentävät sekajätteen määrää.</p> <p>☒ Auditointikierros</p>
<p><i>7.16. Kaikki asiakkaiden käyttöön tarjottavat shampoot ja saippuat ovat annostelijoissa yksittäispak- kausten sijaan.</i></p>	<p>Annostelija on ekologinen valinta. Täyttöpakkaukset tuot- tavat vähemmän jätettä kuin yksittäispakkaukset. Annos- telijoiden avulla vältetään myös hukkaan menevät osit- tain käytetyt pullot.</p>

<p>7.17. Yksittäispakattua voita, kermaa, marmeladia tms. ei käytetä tai pakkaukset ovat kierrätettäviä tai biologisesti hajoavia</p>	<p>Ruokatarjoilussa suositellaan käytettäväksi suurastioita. Yksittäispakkausten ympäristörasitus syntyy valmistuksessa, kuljetuksessa ja jätteenkäsittelyssä. Yksittäispakkauksista syntyy myös helposti ruokahävikkiä.</p>
<p>7.18. Hotellilla on sopimus pakkausmateriaalien käytöstä (erityisesti muovi), noudosta ja hävityksestä. Hotelli pyrkii käyttämään mahdollisimman paljon kestopakkauksia, jotka palautetaan paluukuljetuksia hyödyntäen.</p>	<p>Pakkausmuovin kierrätysmahdollisuus riippuu kunnasta ja jätehuoltoyhtiöstä. Tarkista oman kuntasi tilanne kunnalta tai jätehuoltoyhtiöltä. Hotelli voi vähentää muodostuvan pakkausjätteen määrää edellyttämällä tavarantoinnista kestopakkauksien käyttöä.</p> <p>☒ Kuvaus toimintamallista</p>
<p>7.19. Mikäli kertakäyttöastioita käytetään, ne ovat biologisesti hajoavia.</p>	<p>Mikäli kertakäyttöastioita käytetään esimerkiksi take away -annoksiin, suositellaan biohajoavien tuotteiden valitsemista. Tuotteen biohajoavuudesta ja ympäristövastuusta tulee myös kertoa asiakkaalle.</p> <p>☒ Hotelli kuvaus biohajoavien kerta-astioiden käytöstä.</p>

<p>7.20. Kertakäyttöastioita ei käytetä lainkaan.</p>	<p>Onko hotellista mahdollisuus ostaa kahvia mukaan esimerkiksi omaan termosmukiin?</p>
<p>7.21. Koko henkilökunta on saanut lajittelukoulutuksen.</p>	<p>☒ auditoinnissa käydään läpi mitä koulutusta henkilökunta on saanut viimeisen 12 kuukauden aikana.</p>
<p>7.22. Orgaaninen jäte kompostoidaan tai toimitetaan eteenpäin asianmukaiseen käsittelylaitokseen edelleen käyttöön (esim. biokaasu).</p>	<p>Kompostissa hyödynnettävä orgaaninen jäte on helppo hyödyntää uudelleen multana, eikä näin rasita ympäristöä edes jätekuljetuksen osalta. Biokaasu on kaasuseos, joka syntyy eloperäisen aineksen hajotessa. Biokaasua voidaan hyödyntää korvaten fossiilissa polttoaineilla tuotettu maakaasu.</p> <p>☒ toimintamalli orgaanisen jätteen osalta.</p>

Energiansäästö ja siihen liittyvät energiatehokkaat hankinnat ovat avainasemassa niin hotellin ympäristökuormituksen pienentämisessä. Energiatehokkaat ratkaisut kehittyvät nopeasti ja Green Key -hotelleja kannustetaan toimimaan myös edelläkävijöinä ja suunnannäyttäjinä. Energiatehokkaat ratkaisut tuovat myös kustannussäästöjä.

PAKOLLISET PERUSKRITEERIT	
<p>8.1. Energiankulutus mitataan vähintään kerran kuukaudessa.</p>	<p>Energiankulutuksen säännöllinen seuranta antaa tietoa ympäristökuormituksestanne ja tukee energiansäästövoitteidenne saavuttamista. Mittausten avulla voitte arvioida asiakkaiden keskimääräisestä kulutuksesta sekä seurata kulutuksessa tapahtuvia vaihteluita.</p> <p> Kuukausittaiset energiankulutuksen seurantaraportit.</p> <p>☒ Hotelli osaa kertoa toimintamenetelmistään yllättävien kultuspiikkien havaitsemiseen ja mahdollisista korjaustoimenpiteistä.</p>
<p>8.2. Hotellilla on käytössään toimintamalli tyhjillään olevien huoneiden lämmityksen, ilmanvaihdon ja ilmastoinnin säätämiseksi energiatehokkuuden varmistamiseksi.</p>	<p>Energiatehokkaan toimintansa varmistamiseksi hotellilla tulee olla toimintamalli miten lämmitys ja ilmanvaihto säädetään esimerkiksi kun huone on tyhjillään. Tämä voidaan tehdä manuaalisesti esimerkiksi osana huone siivousta tai keskitetyn/automatisoidun järjestelmän kautta. Kuvaa hakemukseen hotellin toimintamalli.</p> <p>☒ Toimintamallin läpikäynti</p>
<p>8.3. Vähintään 75% lamppuista on energiansäästölamppuja tai led-lamppuja. Muut lamput vaihdetaan mahdollisimman pian.</p>	<p>Led-lamppujen laatu ja ominaisuudet ovat kehittyneet nopeasti. Led-lamppu on erittäin energiatehokas ratkaisu ja säästää sekä ympäristöä että kustannuksia pitkäkestoisena ratkaisuna. Led-lamput kierrätetään SERpisteisiin ja energiansäästölamput vaarallisena jätteenä (varmistaa oman kuntasi tilanne).</p> <p>Kirjaa hakemukseen energiansäästölamppujen/LEDvalaisimien prosenttiosuus.</p> <p>☒ Tiedot ekotehokkaiden lamppujen osuudesta on auditoijan saatavilla. Lisäksi ekotehokkaiden lamppujen käyttö tarkistetaan muutamista hotellihuoneista, yleisistä tiloista sekä henkilökunnan tiloista.</p>

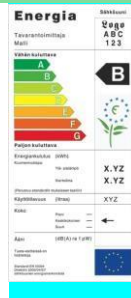
	<p>Huom. Energiansäästölamput sisältävät pienen määrän elohopeaa, joten niiden kanssa tulee noudattaa varovaisuutta.</p> <p></p> <p>Tukea ekotehokkaiden lamputyyppien valintaan ja valaistuksen suunnitteluun:</p> <p>www.lamputieto.fi</p>
<p>8.4. Keittiön ilmanvaihtolaitteen rasvasuodattimet puhdistetaan vähintään kerran vuodessa.</p>	<p>Kirjaa hakemukseen rasvasuodattimien puhdistussykli.</p> <p>☒ suodattimien puhdistuksen toimintamalli.</p> <p>Rasvasuodattimien säännöllinen puhdistus vähentää energiankulutustanne, joten laatikaa toimenpiteestä selkeä toimintamalli hotellin ympäristötyön helpottamiseksi.</p>
<p>8.5. Lämmitys- ja viilennyslaitteiden pinnat puhdistetaan säännöllisesti (väh. 1 krt/v).</p>	<p>Merkitse hakemuksen lisätietokenttään lämmitys- ja viilennyslaitteiden puhdistussykli. Säännöllinen pintojen puhdistus säästää energiaa ja pitää yllä laitteen käyttökuntoa.</p> <p>☒ Toimintamalli laitteiden pintojen puhdistuksesta.</p>
<p>8.6. Ilmanvaihtojärjestelmä mukaan lukien lämmitys- ja viilennyslaitteet tarkastetaan vähintään kerran vuodessa. Tarvittavat korjaustoimenpiteet tehdään energiatehokkaan toiminnan varmistamiseksi.</p>	<p>Merkitse lisätietokenttään ilmanvaihtojärjestelmän tarkastustiheys.</p> <p>☒ Tiedot ilmanvaihtojärjestelmän kuntotarkastuksen menettelytavoista ovat auditoijan saatavilla.</p> <p>Säännöllinen seuranta ja huolto varmistavat ilmanvaihtojärjestelmän mahdollisimman tehokkaan toimintakyvyn niin ilmanlaadun kuin ympäristön kannalta.</p>
<p>8.7. Jääkaappien, pakastimien, uunien ja muiden kuuma- ja kylmäsäilytystilojen tiivisteet ovat kunnossa.</p>	<p>Merkitse hakemukseen tiivisteiden viimeisin tarkistusajankohta.</p> <p>☒ Tiedot tiivisteiden tarkastuksen menettelytavoista ovat auditoijan saatavilla ja katsottavissa auditointikierroksella.</p> <p>Säännöllinen tiivisteiden kunnan tarkastaminen ja viallisten vaihtaminen on tärkeä käytäntö hotellin ympäristötyössä laitteiden energiatehokkuuden varmistamiseksi.</p>

8.8. Uudet hankittavat hotelli-huonevarusteet ovat energiatehokkaita.

- ✓ Lista 12kk sisällä hankituista varusteista ja niiden energiatehokkuudesta.

Uusien minibaarien energiankulutus tulee olla korkeintaan 1 kWh/päivä.

Energiatehokkuusvaatimuksena on, että sähkölaitte on EU:n Energiamerkinnän asteikolla A- A+++ , EnergyStar-merkitty tai sillä on ympäristömerkki (tai täyttää vastaavat kriteerit).

8.9. Hotellilla on työohjeet koskien tyhjien huonetilojen laitteistojen (mm. TV, jääkaappi) sammuttamista energian säästämiseksi. (liite)

- ✓ Työohjeet laitteiden sammuttamiselle.

Kriterikohta koskee kausisulkemisia ja ajankohtia, joilloin alle 75% majoituskapasiteetista on käytössä. Laatikaa selkeät työohjeet huonetilojen sähkölaitteiden sammuttamiselle ja lämpötilan optimoinnille. Ohjeissa tulee huomioida huoneiden eri tyhjillään oloajat muutamasta päivästä kuu-kausiin.

8.10. Hotelli on määritellyt standardilämpötilan huonelämmölle.

Merkitkää hakemukseen huoneiden standardilämpötila. Asiakkaalla voi olla kuitenkin mahdollisuus säätää itse lämpötilaa korkeammaksi tai matalammaksi tai pyytää vastaanottoa säätämään sitä.

- ✓ Toimintaohjeet standardilämpötilan ylläpitämiselle. Lisäksi lämpötila tarkistetaan auditointikierroksella.

Huoneiden lämpötilaa säätämällä voidaan tehdä mittavia kustannus- ja ympäristösäästöjä ympäristölle. Lisäksi huonelämpötilan optimointi edistää oleskelumukavuutta. Oleskelutiloissa noin 21 °C:n lämpötilaa suositellaan terveellisenä ja energiataloudellisena.

<p>8.11. Uusiutuvan energian hankintamahdollisuus kartoitetaan vuosittain.</p>	<p>☒ Kartoituksen sisältä: mitä energiaa hotelli käyttää ja kuinka suuri osuus siitä on uusiutuvilla energialähteillä tuotettua.</p> <p>Uusiutuvaan energiaan siirtyminen vähentää kasvihuonekaasupäästöjä ja säästää luonnonvaroja. Uusiutuvan energian valinta kertoo myös asiakkaille ympäristöarvojen tärkeydestä hotellille. Kartoittakaa mahdollisuksianne hankkia uusiutuvaa energiaa, aurinkopaneeleita tai esimerkiksi pientuulivoimaloita.</p> <p></p> <p>Pyytäkää apua sähkön ja lämpöenergian toimittajiltanne tai alueenne energiatoimistolta uusiutuvan energian kysymyksiin: www.motiva.fi/taustatie-toa/energiatoimistot.</p>
<p>PISTEKRITERIT</p>	
<p><i>8.12. Hotelli suorittaa energiakatselmuksen ulkopuolisen asiantuntijan avustamana vähintään joka viides vuosi.</i></p>	<p>☒ Tiedot viimeisimmästä energiakatselmuksestanne on auditoijan saatavilla.</p>
	<p>Energiakatselmus auttaa teitä havaitsemaan korkean energiankulutuksen alueet sekä tunnistamaan mahdolliset säästökohteet.</p>
<p><i>8.13. Hotellin hankkimasta sähköenergiasta vähintään 50% tuotetaan uusiutuvilla energialähteillä.</i></p>	<p>Yksilöi hakemukseen uusiutuvista energialähteistä tuotettu sähköenergia. Lisäksi pyydä vuosittainen selvitys sähköyhtiöltä uusiutuvan energian osuudestanne.</p> <p>Yleisimpiä uusiutuvan energian muotoja ovat tuulivoima, uusiutuva bioenergia, aurinkoenergia tai vesivoima. Turve ei ole mukana turvetuotantoalueiden ja soiden ojituksen negatiivisten ympäristövaikutusten vuoksi.</p> <p>☒ Tiedot uusiutuvan energian hankinnasta sähköenergian osalta ovat auditoijan saatavilla.</p>
<p><i>8.14. Hotellin hankkimasta sähköenergiasta 100% tuotetaan uusiutuvilla energialähteillä.</i></p>	<p>Yksilöi hakemukseen uusiutuvista energialähteistä tuotettu sähköenergia. Lisäksi pyydä vuosittainen selvitys sähköyhtiöltä uusiutuvan energian osuudestanne.</p> <p>Yleisimpiä uusiutuvan energian muotoja ovat tuulivoima, uusiutuva bioenergia, aurinkoenergia tai vesivoima. Turve ei ole mukana turvetuotantoalueiden ja soiden ojituksen negatiivisten ympäristövaikutusten vuoksi.</p> <p>☒ Tiedot uusiutuvan energian hankinnasta sähköenergian osalta ovat auditoijan saatavilla.</p>

<p>8.15. Hotellin hankkima sähköenergia on 100% uusiutuvaa energiaa ja täyttää kestävyyskriteerit (kestävä tuotanto on ympäristömerkitty tai vastaavat kriteerit täyttävää)</p>	<p>Yksilöi hakemukseen uusiutuvista energialähteistä tuotettu sähköenergia sekä kirjaa selvitys käyttämänsä sähköenergian kestävyyskriteereistä esim. Ekoenergiamerkki www.ekoenergy.org/fi/ tai kirjallinen selvitys vastaavien kriteerien täyttymisestä.</p> <p>☒ Tiedot uusiutuvan energian käytöstä sekä kestävyyskriteerien täyttymisestä sähköenergian osalta ovat auditoijan saatavilla.</p>
<p>8.16. Erilliset sähkömittarit on asennettu energiankulutuksen kannalta merkittäviin paikkoihin</p>	<p>Kirjatkaa erillisten sähkömittarien lukemat ylös säännöllisesti (väh.1 krt/kk), jotta voitte saada yksityiskohtaista tietoa sähkön kulutuksestanne sekä asettaa säästötavoitteita.</p> <p>☒ Tiedot sähkömittareiden lukemista sekä menettelytavoista yllättävien kulutuspiikkien kohdalla ovat auditoijan saatavilla.</p>
<p>8.17. Hotellin ympärivuotisesti käytössä olevien tilojen ikkunoissa on tiivistetyt kolmikeroslasit. Tiivistetyt ovat kunnossa ja ne tarkistetaan säännöllisesti.</p>	<p>☒ Tiedot kolmikerosikkunalasien käytöstä sekä niiden säännöllisestä huollosta ovat auditoijan saatavilla.</p>
<p>8.18. Hotellin ikkunoissa on selektiivilasit.</p>	<p>☒ Tiedot selektiivilasien käytöstä auditoijan saatavilla.</p>
<p>8.19. Rakennuksen eristys ylittää uudis- ja korjausrakentamista koskevat kansalliset energiatehokkuuden minimivaatimukset.</p>	<p>☒ Tiedot kansallisten energiatehokkuuden minimivaatimusten ylittävistä toimenpiteistä ovat auditoijan saatavilla.</p> <p> Lisätietoja Suomen rakentamismääräyskokoelmasta (C-osa): www.edilex.fi/rakentamismaaraykset.</p>
<p>8.20. Hotellissa on lämmöntalteenottojärjestelmä mm. kylmälaitteiden, ilmastointilaitteiden, uimaaltaiden tai jätevesien hukkalämmön hyödyntämiseksi.</p>	<p>☒ Tiedot käytössä olevasta lämpöenergian talteenottojärjestelmästä auditoijan saatavilla.</p>

<p>8.21. Hotellin käyttämä lämpöenergia tuotetaan uusiutuvilla polttoaineilla (ei turve).</p>	<p>Yksilöi hakemukseen uusiutuvista energialähteistä tuotettu lämpöenergia. Turve ei ole mukana turvetuotantoalueiden ja soiden ojituksen negatiivisten ympäristövaikutusten vuoksi.</p> <p>☒ Tiedot uusiutuvan energian käytöstä lämpöenergian osalta ovat auditoijan saatavilla.</p>
<p>8.22. Hotellin käyttämä kaukolämpö ja kaukokylmä (myös koskikylmä) tuotetaan vähintään 75% uusiutuvilla energialähteillä (ei turve).</p>	<p>Yksilöi hakemukseen uusiutuvista energialähteistä tuotettu kaukolämpö ja/tai kaukokylmä. Pyydä vuosittain selvitys kaukolämpöyhtiöltä uusiutuvan energian osuudesta.</p> <p>☒ Tiedot uusiutuvan energian käytöstä kaukolämmön tai –kylmän osalta ovat auditoijan saatavilla.</p>
<p>8.23. Hotelli tuottaa itse uusiutuvaa energiaa. (maalämpö, aurinko, tuuli, ilma)</p>	<p>Kirjatkaa hakemukseen ne uusiutuvan energian muodot, joita tuotatte itse.</p> <p>☒ Tiedot hotellin omasta uusiutuvan energian tuotannosta ovat auditoijan saatavilla.</p>
<p>8.24. Hotelli on liittynyt elinkeinon elinkehittämissuunnitelman energiatehokkuussopimukseen (matkailu- ja ravintola-alan toimenpideohjelman kautta).</p>	<p>☒ Esittäkää tieto energiatehokkuussopimukseen liittymisestä.</p> <p> Lisätietoa palvelualan energiatehokkuussopimuksesta:</p> <p>www.energiatehokkuussopimukset.fi/fi/sopimusalat/palveluala/</p>
<p>8.25. Hotellin huoneissa, kokoustiloissa, keittiössä, pesulassa tms. käyttämät sähkölaitteet ovat energiatehokkaita.</p>	<p>☒ Esittäkää tiedot sähkölaitteiden energiatehokkuudesta.</p> <p>Energiatehokkuusvaatimuksena on, että sähkölaitte on EU:n Energiamerkinnän asteikolla A- A+++ , EnergyStar-merkitty tai sillä on ympäristömerkki (tai täyttää vastaavat kriteerit).</p>
<p>8.26. Ilmanvaihtokoneisto on varustettu energiankäytön optimoivalla puhaltimella ja sen moottori on energiaa säästävää.</p>	<p>☒ tiedot ilmanvaihtokoneiston energiatehokkuudesta.</p>
<p>8.27. Ilmastointi sammuu automaattisesti, kun ikkuna avataan.</p>	<p>☒ tiedot automatisoidusta ilmastoinnin katkeamisesta ikkunoiden ollessa auki.</p>

<p>8.28. Hotellissa on avainkorttijärjestelmä tai muu automaattinen järjestelmä, joka varmistaa sähkölaitteiden ja valojen sammumisen huoneen ollessa tyhjillään.</p>	<p>Kirjaa hakemukseen järjestelmä, jolla varmistatte sähkölaitteiden ja valojen sammumisen huoneen ollessa tyhjillään.</p> <p>☒ Auditointikierros</p>
<p>8.29. Käytävä- ja aulavaloissa on käytössä liikkeentunnistus.</p>	<p>☒ tiedot liikkeentunnistimien käytöstä (vähintään 50 %:a käytävä- ja aulavaloista).</p>
<p>8.30. Yleisissä tiloissa on käytössä energiatehokas automatisoitu valaistus.</p>	<p>☒ tiedot automatisoidun valaistuksen käytöstä (vähintään 75 %:a yleisistä tiloista).</p>
<p>8.31. Hotelli käyttää vain led-lamppuja</p>	<p>☒ Auditointikierros</p>
<p>8.32. Ulkovalaisimet ovat tarveohjattuja esim. liiketunnistimella ja ne sammuvat automaattisesti, kun niitä ei tarvita.</p>	<p>☒ Esittäkää tiedot tarveohjatun ulkovalaistuksen käytöstä.</p>
<p>8.33. Keittiön liesituulettimissa on infrapunatunnistin, jonka avulla liesituulettimien käyttö on mahdollisimman energiatehokasta.</p>	<p>☒ Esittäkää tiedot infrapunatunnistimien asennuksesta keittiön liesituulettimiin.</p>
<p>8.34. Keittiölaitteiden tarpeettomuutta ei pidä pitää päällä välttämättä.</p>	<p>☒ Esitelkää toimintamallinne keittiölaitteiden energiatehokkaan käytön varmistamiseksi.</p> <p>Laitteiden energiankulutuksen optimoimiseksi on hyvä selvittää laitteiden suositeltu käyttötapa. Joskus jatkuva sammuttelu ja käynnistely voi lisätä energiankulutusta.</p>
<p>8.35. Saunat lämmitetään vain rajatun ajan aamuin illoin tai tilauksesta.</p>	<p>☒ Esitelkää toimintamallinne saunojen lämmittämiselle.</p>
<p>8.36. Juoma-, kahvi-, vesi- ja muut automaattit eivät ole päällä tarpeettomasti.</p>	<p>☒ Esitelkää toimintamallinne juoma-automaattien tarpeettoman päällä pitämisen välttämiseksi.</p>

<p>8.37. Tietokoneissa ja kopiokoneissa on virran automaattinen aikakatkaus.</p>	<p>Virta tulee katketa automaattisesti max. yhden tunnin kuluessa.</p> <p>☒ Osoittakaa tiedot tieto- ja kopiokoneiden virran automaattikatkaisusta.</p>
<p>8.38. Uudet tietokoneet, tulostimet, kopiokoneet ja muut toimistolaitteet ovat ympäristömerkityjä</p>	<p>☒ Osoittakaa tiedot uusien, viimeisen 12kk aikana hankittujen, tieto- ja kopiokoneiden sekä muiden toimistolaitteiden ympäristöystävällisyydestä.</p>
<p>tai laitteiden valmistajalla on ympäristösertifikaatti.</p>	<p>Ympäristömerkinnäksi käy esim. EU:n Energiamerkintä asteikolla A- A+++ , EnergyStar-merkintä tai ympäristömerkki.</p>
<p>8.39. Hotellilla on sähköauton latauspiste tai biokaasuauton tankkauspiste.</p>	<p>☒ Esittäkää tiedot sähköauton latauspisteestänne tai biokaasuauton tankkauspisteestänne. Katsotaan auditointikierroksella.</p>
<p>8.40. Hotelli tarjoaa sähköauton vuokrauspalvelua/välitystä tai sähkötaksin käyttöä.</p>	<p>☒ Esittäkää tiedot tarjoamistanne sähköautopalveluista.</p>
<p>8.41. Hotellin omassa käytössä olevista autoista vähintään puolet on sähköautoja, biokaasuautoja tai hybridautoja.</p>	<p>☒ tiedot sähkö-, biokaasu- tai hybridautojen käytöstä (vähintään 50 %:a hotellin omista autoista).</p>
<p>8.42. Hotelli tarjoaa aurinkoenergiaa, muuta uusiutuvaa energiaa tai näihin liittyvää uutta teknologiaa näkyvästi asiakkaiden käyttöön.</p>	<p>☒ esimerkkejä asiakasviestinnästä.</p>

9.9 9. ELINTARVIKKEET

Hotellin ympäristövastuullisuus näkyy asiakkaalle muun muassa kasvavana valikoimana lähi- ja luomutuotteita. Kiinnostus lähiruokaan ja ruoan alkuperään on kasvavaa. Asiakkaita kiinnostaa ruoan ekologisuus ja vastuullinen hankinta tai tuottaminen.

Noin kolmannes kulutuksemme ympäristövaikutuksista juontuu syömästä ravinnostamme. Ruoan ekologista selkäreppua voi keventää tuntuvasti esim. minimoimalla hävikkiruoan määrää sekä suosimalla sesonginmukaisia kasvisruokia. Ympäristönäkökulmien lisäksi ruokavalinnoissa suositellaan kiinnitettäväksi huomiota terveellisyyteen ja eettisyyteen.

Tukea kestävän ruokalistan suunnitteluun:

www.ymparistoosaava.fi/ruokapalveluala/index.php?k=22438

PAKOLLISET PERUSKRITEERIT	
<p>9.1. Hotelli käyttää luomu- ja lähituotteita. (Vähintään viisi lähi- tai luomutuotetta käytössä.)</p>	<p> listaa hakemukseen käytössänne olevat luomu- tai lähituotteet</p> <p>Luomutuotannon tavoitteena on tuottaa ruokaa ja samalla ylläpitää maan kasvukuntoa ilman kemiallisia torjunta-aineita ja lannoitteita. Tämä puolestaan tukee luonnon monimuotoisuutta ja ravinteiden kierrätystä. Luomumerkkejä, jotka täyttävät EU-luomusetuksen ehdot:</p> <p>EU:n lehtimerkki Aurinkomerkki Leppäkerttumerkki</p> <p> </p> <p>Vinkki! Luomuojelma ammattikeittiöille: www.portaat-luomuun.fi</p> <p>Lähiruoka on mahdollisimman lähellä tuotettua kotimaista ruokaa, jonka alkuperä, tuottaja ja valmistaja tiedetään. Lähiruokaa suositetaan ennen kaikkea sen paikallista maataloustuotantoa ja maatalouselinkeinoa ylläpitävästä vaikutuksesta sekä usein paremman jäljitettävyyden ansiosta.</p> <p>☒ Listaus käytössä olevista luomu- tai lähituotteista.</p>
<p>9.2. Lähi- ja luomutuotteiden ja ympäristömerkittyjen tuotteiden osuus säilyy tai kasvaa joka</p>	<p>Lähi- ja luomutuotteiden lisäksi ympäristömerkittyjä elintarvikkeita ovat esim. Reilun kaupan ja MSC/ASCmerkityt tuotteet.</p>

<p>vuosi. Poikkeama tästä raportoidaan Green Keylle.</p>	
---	--

<p>9.3. Ravintolan ruokalistalla on aina myös kasvisvaihtoehto.</p>	<p>Kasvis- ja vegaaniruokavalioiden suosio on kasvussa. Tasa-arvoisesti toteutettuina, ne tarjoavat ympäristölle vähemmän kuormittavamman ja usein myös terveellisemmän vaihtoehdon paljon lihaa sisältäville ruokavalioidelle. Kasvisruokaa suunniteltaessa kannattaa kiinnittää huomiota hyviin proteiinin lähteisiin (esim. pavut, herneet, linssit, soija, tofu, täysjyväviljat ja pähkinät).</p> <p>☒ dokumentit kasvisruoan tarjoamisesta ruokalistalla.</p>
--	--

PISTEKRITERIT

<p><i>9.4. Hotelli ei käytä uhanalaisia kalalajeja.</i></p>	<p>Hotelli tekee vastuullisia hankintoja kalatuotteita ostaessaan. Hotellilla on kirjattu käytäntö tätä varten. Hyvänä työkaluna voi käyttää esimerkiksi WWF:n kalaopasta tai valita MSC- tai ASC-sertifioituja tuotteita.</p> <p style="text-align: center;">☒ kalatuotteiden hankintapolitiikka tai toimintaohje</p>
---	--

<p><i>9.5. Hotelli hyödyntää valikoimassaan satokauden kasviksia.</i></p>	<p>Satokauden aikana kasvatettuihin kasviksiin käytetään lähikohtaisesti vähemmän ulkopuolista energiaa, esimerkiksi valoa ja lämpöä. Suomalaisia sesonkiherkkuja kuten marjat ja sienet, kasvaa paljolti luonnon ehdoilla, ilman ulkopuolista energiaa. Lähellä kasvatettujen tuoreiden kasvisien suosiminen on ympäristölle ystävällistä, sillä se vähentää logistiikkaa ja varastointia.</p> <p>☒ Kuvaus satokausikasvisien käytöstä.</p>
---	--

<p>9.6. Hotellin ravintolan ja aamiaistarjoilun ruokalistoille ja tarjoilu-pöytiin on merkitty luomutuotteet, lähituotteet ja muut ympäristö-merkityt tuotteet.</p>	<p>Hotelli merkitsee näkyvästi asiakkaitaan varten luomutuotteet, lähituotteet ja muut ympäristömerkityt tuotteet. Tämä tarjoaa asiakkaille mahdollisuuden tehdä valintoja myös ekologisin perustein. Merkintä voidaan tehdä buffet-tarjoiluun tai ruokalistalle esimerkiksi Green Key -logoa käyttämällä. Kriteerikohta koskee asiakasviestintää, mutta hotellia rohkaistaan merkitsemään vastaavasti myös henkilökunnan ruoat.</p> <p>☒ Kuvaus merkitsemistavoista. Lisäksi auditointikieloksella käydään tutustumassa aamiaisen tai lounaan merkintöihin tai ruokalistoihin.</p>
<p>9.7. Hotelli nostaa esille lähiruokatuotantoa ja tutustuttaa asiakkaat alueen lähiruokatuottajiin.</p>	<p>Lähiruokatuottajien esille nostaminen auttaa kertomaan esimerkiksi alueen ruokakulttuurista, lähiruoan ympäristövaikutuksista sekä lähituottajien valmistusmenetelmistä ja heidän arvoistaan.</p> <p>☒ Kuvaus miten lähiruokatuotantoa on tuotu esille asiakkaille</p>
<p>9.8. Hotellilla on vähintään vuosittain kasvisruokateemapäivä esimerkiksi Maailman kasvisruokapäivänä 1.10.</p>	<p>Hotellia kannustetaan tarjoamaan ja innostamaan kasviruoan pariin tai sitä kokeilemaan myös niitä asiakkaita, joille kasviruoka ei vielä ole tuttua. Teemapäivä tarjoaa mahdollisuuden tutustuttaa asiakkaat kasviruoan monipuolisuuteen ja informoimaan sen ympäristövaikutuksista.</p> <p>☒ Kuvaus toteutuksesta, esim. teemapäivän ruokalista</p>
<p>9.9. Hotellin ravintolan ruokalistalla on myös täysin vegaaninen ruokalaji ja maitojuoma.</p>	<p>Täysin vegaaniset ruoat eivät sisällä mitään eläinkunnan tuottamia ainesosia.</p> <p>☒ Merkintä ruokalistalla</p>
<p>9.10. Hotelli vähentää aktiivisesti naudanlihan käyttöä.</p>	<p> Kuvaus miten naudanlihan käyttöä on vähennetty.</p>

<p>9.11. Hotelli mittaa ruokahävikin määrän ja toimii ruokahävikin mintoimiseksi. Keittiö- ja tarjoiluhenkilökunnalla on työohjeet tätä koskien.</p>	<p>Hotelli tavoittelee ruokahävikin pienentämistä. Kriteerin täytyminen edellyttää hävikkiruoan säännöllistä mittamista.</p> <p>Ruokahävikkiä muodostuu ruoanvalmistuksessa, tarjoiluhävikkinä ja lautasjätteen muodossa. Hävikin pienentämisessä huomioi seuraavat</p> <ul style="list-style-type: none"> • voiko ruoan määrällä tai ruokalajien valinnalla vaikuttaa ruokahävikkiin? • voiko ruokaa säilyttää ja laittaa tarjolle tarkemmin • voiko ruoka-aineita käyttää laajemmin esim. pilkottuja vihanneksia raaka-aineina muihin ruokalajeihin • voiko joissain tilanteissa annostarjoilu korvata buffet-tarjoilun • voiko asiakkaita kannustaa ottamaan ainoastaan sen verran kuin jaksaa syödä • voiko jäljelle jääneitä ruoka-aineita käyttää <p> ruokahävikin seuranta koskevat raportit tai seurantamalli.</p> <p>☒ seurannan pohjalta tehdyt toimenpiteet.</p>
<p>9.12. Kokoustiloissa ja ravintoloissa tarjoillaan ensisijaisesti vesijohtovettä pullotetun veden sijasta.</p>	<p>Hotelleja kannustetaan suosimaan hyvää suomalaista hanavettä.</p> <p>Pullotetun veden ympäristöjalanjälki syntyy tuotannosta, pakkauksesta, kuljetuksesta ja pakkauksen kierrätyksestä tai hävittämisestä. Hanavesi on useiden tutkimusten mukaan lisäksi parempaa laadultaan kuin pullovesi.</p>
	<p>Hanavettä voidaan tarjoilla sellaisenaan (suositus) tai hiilihapotettuna. Hanavettä tarjoillaan vähintään ravintoloissa ja kokoustiloissa, mutta sitä kannustetaan tarjoilemaan myös huoneissa, vastaanotossa ja henkilökunnan tiloissa.</p> <p>☒ toimintatapa hanaveden tarjoamisen suhteen ja auditointikierroksella katsotaan hanaveden tarjoilu eri tiloissa.</p>
<p>9.13. Hotellilla on keittiöpuutarha.</p>	<p>Hotelli viljelee itse yrttejä, vihanneksia, marjoja tms. omassa puutarhassaan tai pihassaan.</p>

9.14. Hotellin keittiöpuutarhassa on kompostori, jonka multa käytetään hyödyksi keittiöpuutarhassa.

Hotelli kompostoi puutarhassa tai muualla hotellissa syntyvän kompostoitavan jätteen. Tässä huomioidaan paikalliset määräykset. Kompostorin tuottama multa hyödynnetään keittiöpuutarhassa.

10. SISÄTILAT

PAKOLLISET PERUSKRITEERIT

10.1. Sisätiloja remontoitaessa suositaan ympäristöystävällisiä ja terveellistä sisäilmaa edistäviä materiaaleja.

Suosikaa ympäristömerkittyjä remontointituotteita ja rakennusmateriaaleja sekä uusio- ja kierrätysmateriaaleja.

Sisäilman terveellisyyden varmistamiseksi tulee noudattaa asetusta sisäilmastosta ja ilmanvaihdosta:

www.finlex.fi/data/normit/37187-D2-2012_Suomi.pdf

Tiedot viimeisten 12 kk aikana käytettyjen remonttimateriaalien ympäristömerkinnöistä

PIST :KRITEERIT

10.2. Hotellilla on henkilöstöpolitiikka koskien tupakointia työaikana.

Hotellilla on kirjallinen politiikka, joka rajoittaa tai kieltää tupakoinnin työaikana.

henkilöstöpolitiikka

11. ULKOTILAT

PAKOLLISET PERUSKRITEERIT

<p>11.1. Kemiallisia lannoitteita tai tuholaismyrkkyjä käytetään vain siinä tapauksessa, että vastaavaa luonnonmukaista vaihtoehtoa ei ole saatavilla.</p>	<p>Saatavuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä sitä, että vaihtoehtoinen tuote ei vastaa käyttötarpeita tai sitä ei löydy markkinoilta.</p> <p>Torjunta-aineiden käytössä on hyvä noudattaa ns. varovaisuusperiaatetta, jossa terveydelle tai ympäristölle mahdollisesti vaarallista tuotetta on syytä välttää, vaikka tuotteen haitoista ei ole täyttä tieteellistä varmuutta.</p> <p>☒ tiedot käytetyistä torjunta-aineista ja lannoitteista on auditoijan saatavilla.</p>
<p>11.2. Uudet ruohonleikkurit ovat käsikäyttöisiä, sähkökäyttöisiä, käyttävät lyijytöntä bensiiniä, ovat varustettu katalysaattorilla tai ovat ympäristömerkittyjä.</p>	<p>☒ tiedot uusien ruohonleikkureiden teknisistä tiedoista tai ympäristömerkinnästä on auditoijan saatavilla.</p>
<p>11.3. Kukat ja puutarha kastellaan aikaisin aamulla tai myöhään illalla.</p>	<p>☒ toimintaohjeet kukkien ja puutarhan kastelusta on auditoijan saatavilla.</p>

PISTEKRITEERIT

<p><i>11.4. Puutarhajäte kompostoidaan.</i></p>	<p>Mikäli hotellilla on piha-alueita, sieltä syntyvä puutarhajäte kuten ruohonleikkujäte, lehdet ym. kompostoidaan paikan päällä. Kompostimulta hyödynnetään pihassa tai puutarhassa.</p> <p>☒ Toimintamalli miten puutarhajäte käsitellään ja asia katsotaan auditointikierroksella.</p>
---	---

<p>11.5. Sadevettä kerätään ja käytetään kukkien ja puutarhan kastelussa.</p>	<p>Hotelli vähentää vedenkulutustaan hyödyntämällä sadevettä, järvivettä tai ns. harmaata vettä puutarhan ja istutusten kastelussa soveltuvin osin ja huomioiden tätä koskevat määräykset.</p> <p>☒ Auditoinnissa hotelli esittää toimintamallin ja asia katsotaan auditointikierroksella.</p>
<p>11.6. Uusia viheralueita perustettaessa käytetään kotimaisia tai kotoperäisiä lajikkeita.</p>	<p>Uusia viheralueita perustettaessa suositetaan suomalaisen luontoon ja ympäristöön sopivia lajikkeita. Erinomainen luonnon monimuotoisuutta lisäävä ratkaisu on muuttaa nurmikko tai osia siitä värikylläiseksi ja tuoksuvaksi kukkaniityksi. Vieraslajien leviäminen estetään.</p> <p>☒ Hotellin kuvaus piha-alueiden suunnittelusta ja toteutuksesta</p>
<p>11.7. Lumenluonnissa käytettävä konekalusto on vähäpäästöistä.</p>	<p>Myös lumenluonnissa huomioidaan käytettävä laitteisto ja niiden ympäristörasitus, erityisesti päästöt.</p> <p>☒ Yksilöinti lumenluonnin konekalustosta.</p>
<p>11.8. Autojen lämmitystolpissa on ajastimet.</p>	<p>Moottorin esilämmitys vähentää päästöjä ja moottorin kulumista. Se myös parantaa liikenneturvallisuutta nopeuttamalla auton sisälämmityslaitteen toimintaa, jolloin ikkunoiden huurtuminen vähenee.</p> <p>Lämmitysajan optimointi ulkolämpötilan mukaan säästää energiaa.</p> <p>☒ Auditointikierros</p>
<p>11.9. Hotelli hyödyntää kiinteistöstä kerättävää hukkalämpöä piha-alueiden kulkuväylien puhtaanpitoon lumesta/jäädästä tai kuivattamiseen (esimerkiksi vesikiertoisen lämmityksen avulla).</p>	<p>Hukkalämmön hyödyntäminen on energiataloudellista ja voi parantaa myös esimerkiksi piha-alueiden turvallisuutta.</p> <p>☒ Kuvaus toiminnassa olevasta järjestelmästä</p>
<p>11.10. Piha-alueiden puhtaanapidossa käytettävissä koneissa ja laitteissa käytetään biohajoavaa öljyä.</p>	<p>Biohajoavat öljyt ovat usein kasvipohjaisia, mutta ne voivat olla myös synteettisiä ainesosia sisältäviä. Biohajoavuudella tarkoitetaan ainesosien hajoamista luonnossa mikrobien toimesta.</p> <p>☒ Yksilöi käytetty öljy.</p>

<p>11.11. Hotelliasiakkaiden käyttöön tarjottavat moottorikelkat tai muut moottorikäyttöiset kulkuvälineet esim. mönkijät (omat tai kumppanin) ovat vähäpäästöisiä tai sähkömoottorikäyttöisiä.</p>	<p>Green Key -hotelleissa ympäristöystävällisyyden tulee ulottua matkailijan kokemille eri osa-alueille. Moottorikelkkailussa tulee huomioida myös luonnossa liikkuminen luonto mahdollisimman vähän rasittaen.</p> <p>☒ Yksilöi laitteiden ympäristöystävällisyys.</p>
<p>11.12. Hotelli käy vuosittain läpi kuljetus- ja ohjelmapalveluyritysten ympäristötyön esim. kuljetuskaluston ja kulkuvälineiden suhteen ja kannustaa näitä ajantasaisen, vähäpäästöisen kaluston hankintaan ja käyttöön.</p>	<p>☒ Toimintamalli kumppaneiden kannustamiseen mahdollisimman vähäpäästöiseen matkustalogistiikkaan.</p>

12. HALLINTO JA HANKINNAT

<h3>PAKOLLISET PERUSKRITEERIT</h3>	
<p>12.1. Henkilökunnan tilojen osalta noudatetaan samoja vaatimuksia kuin asiakastilojen suhteen.</p>	<p>Green Key -toiminta ulottuu henkilökunnan tiloihin niin ympäristökuormituksen vähentämisen (esim. veden ja energian kulutus, WC-kalusteet, valaistus jne.) kuin ympäristötietoisuuden lisäämisen osalta (esim. ohjeistukset).</p>
<p>12.2. Toimistossa käytettävät paperit ja painotuotteet ovat ympäristömerkittyjä, ne on valmistettu kierrätyskuidusta tai toimitajalla on ympäristösertifikaatti.</p>	<p>Yksilöi tuotteiden ympäristömerkit hakemuksen liitteessä.</p> <p style="text-align: center;"> listaa paperien ja painotuotteiden ympäristömerkit </p>
<p>12.3. Hotellin tiloissa toimiville palvelutarjoajille (esim. kampaamo tai kylpylä) kerrotaan hotellin Green Key-ohjelmasta ja ympäristötyöstä, ja heitä kannustetaan ympäristöystävällisyyteen toiminnassaan.</p>	<p>☒ Kuvaus miten palvelutarjoajia on infottu ja kannustettu ympäristöystävälliseen toimintatapaan.</p>
<h3>PISTEKRITEERIT</h3>	

<p>12.4. Hotelli kannustaa paperinkulutuksen vähentämiseen koko hotellissa mukaan lukien toimistot ja kokoustilat.</p>	<p>Kokoustiloissa paperinkulutusta voidaan vähentää esimerkiksi sijoittamalla kokouslehtiöt sivupöydälle, josta ne ovat saatavilla tarvittaessa tai laittaa kokouspöydälle vain muutaman sivun sisältämät muistiinpanovälineet.</p> <p>Toimistossa ja vastaanotossa paperinkulutusta voidaan vähentää välttämällä tarpeetonta tulostusta ja tulostamalla kaksipuoleisesti.</p> <p>☒ Toimintamalli miten paperinkäyttöä vähennetään.</p>
<p>12.5. Hotelli tiedottaa tavarantoimittajilleen ja muille kumppaneilleen Green Key ympäristötyöstään ja kannustaa heitä ympäristöystävällisyyteen omassa toiminnassaan.</p>	<p>Kumppaneita voi kannustaa ympäristötyöhön ja omaksumaan Green Key -työtavat omassa toiminnassaan ja erityisesti, kun he liikkuvat hotellin alueella tai kiinteistössä. Tämä voi tapahtua yhteisissä tapaamisissa tai tiedottamalla.</p> <p>Green Key -materiaalipankissa kirjemalli.</p> <p>☒ Dokumentti tiedotuksesta kumppaneille.</p>
<p>12.6. Hotelli käyttämistä tavarantoimittajista ja muista kumppaneista vähintään 75%:lla on ympäristösertifikaatti, ympäristöpolitiikka tai kirjallinen kestävä kehityksen toimintatapa.</p>	<p>Green Key kannustaa valitsemaan kumppaneita, joilla vastuullisuus on vahvasti kiinteä osa liiketoimintaa. Tämän kriteerin täytyminen edellyttää, että hankinnoista 75% tulee tällaisilta kumppaneilta.</p> <p>☒ Lista kumppaneista, jotka täyttävät kriteerin ja näiltä kumppaneilta hankittava osuus hotellin hankinnoista.</p>
<p>12.7. Hotellille tapahtuma- ja oheispalveluja tuottavat yritykset ovat tietoisia hotellin Green Key -ympäristötyöstä ja osana yhteistyötä on sovittu miten he huomioivat tämän omassa työssään sekä tarjoamissaan palveluissa.</p>	<p>☒ Kuvaus miten tapahtuma- ja oheispalveluja tuottavat kumppanit ovat huomioineen ympäristönäkökulmat.</p>
<p>12.8. Hotelli ostaa omaan käyttöönsä sekä jälleenmyyntiin paikallisten käsityöläisten ja pienyritysten lähituotteita ja -palveluja. 75% hankinnoista täyttää tämän kriteerin. Vaihtoehtoisesti hotelli voi tarjota lähialueen tuottajille mahdollisuuden myydä suoraan hotellivieraille paikallista luontoa tai alueen historiaa tai kulttuuria ilmentäviä tuotteita.</p>	<p>Lähtuotteiden ja -palvelujen ostaminen ja tarjoaminen vieraille tukee alueen elinvoimaisuutta ja usein lähituotteet ovat ekologinen valinta.</p> <p>☒ Hankintamäärä ja sen osuus kokonaishankinnoista tai toimintamalli yhteistyölle lähituottajien kanssa.</p>
<p>12.9. Hotellin viimeisen 12 kuukauden aikana ostamista kestokulutustuotteista vähintään 75 % on ympäristömerkittyjä tai niiden valmistajalla on ympäristösertifikaatti.</p>	<p>☒ Lista kriteerin täyttävistä kestokulutustuotteiden toimittajista ja niiden osuus kaikista kestokulutustuotteiden hankinnoista.</p>

<p>12.10. Hotelli seuraa ja mittaa kertakulutustuotteiden ja käyttötavaroiden hankintamäärää, ja etsii aktiivisesti keinoja kulutuksen vähentämiseen.</p>	<p>Kaikissa hankinnoissa käytetään tarkkaa harkintaa ja hankintamääriä seurataan. Kun seurantatieto on olemassa voidaan arvioida kokonaishankintamäärän kehittymistä.</p> <p>☒ Hankintamäärän seurantaraportti ja toimintamallin määrän pienentämiseksi.</p>
<p>12.11. Hotelli on hankkinut kierrätettyjä kalusteita.</p>	<p>Käyttökelpoisen tuotteen jatkokäyttö tai kunnostaminen vähentää jätteen joutuvan tavarain määrää. Lisäksi käytetyn tavarain hankinta uuden sijaan säästää tuotteiden valmistukseen tarvittavia luonnonvaroja.</p> <p>☒ Lista tai esimerkkejä viimeisen 12 kk aikana käytettynä hankituista kalusteista.</p>
<p>12.12. Hotelli on kunnostanut vanhoja kalusteita uusien ostamisen sijaan</p>	<p>Tuotteen tai tavarain käytön jatkaminen pidentää tuotteen elinkaarta. Vanhan kalusteen kunnostaminen voi pidentää sen käyttöikää vuosilla.</p> <p>☒ Lista tai esimerkkejä kunnostetuista vanhoista kalusteista.</p>